

HÄÄDEMEESTE VALLA ARENGUKAVA AASTATEKS 2023-2027

Sisukord

1.	Sissejuhatus.....	4
1.1	Arengukava menetlus.....	4
2.	Häädemeeste valla üldine iseloomustus.....	5
2.1	Asukoht.....	5
2.2	Sümboolika.....	6
2.3	Rahvastik.....	7
2.4	Maakasutus.....	10
2.5	Ettevõtlus.....	10
2.6	Planeerimistegevus.....	11
2.7	Valla teed.....	12
2.8	Ühistransport.....	12
2.9	Veemajandus.....	12
3.	Arengu eesmärgid ja visioon.....	13
3.1	Eesmärgid.....	13
3.2	Visioon.....	13
3.3	Tunnuslause.....	13
3.4	Arengumudel.....	14
4.	Haridus- ja noorsootöö.....	15
4.1	Ülevaade olukorrast.....	15
4.2	Haridusvaldkonna ja noorsootöö kitsaskohad.....	16
4.3	Haridusvaldkonna ja noorsootöö arengueesmärgid.....	16
5.	Loodus- ja elukeskkond.....	19
5.1	Ülevaade olukorrast.....	19
5.2	Loodus- ja elukeskkonna kitsaskohad.....	20
5.3	Loodus- ja elukeskkonna arengueesmärgid ja ülesanded.....	21
6.	Ettevõtlus- ja arendustegevus.....	25
6.1	Ülevaade olukorrast.....	25
6.2	Ettevõtlus ja arendustegevuse kitsaskohad.....	26
6.3	Ettevõtlus- ja arendustegevuse arengueesmärgid ja ülesanded.....	26
7.	Sotsiaalhoolekanne ja tervishoid.....	32
7.1	Ülevaade olukorrast.....	32

7.2 Sotsiaalhoolekande ja tervishoiu kitsaskohad.....	36
7.3 Sotsiaalhoolekande ja tervishoiu arengueesmärgid ja ülesanded.....	36
8. Kultuur, sport ja vaba aeg	39
8.1 Ülevaade olukorrast	39
8.2 Kultuuri, spordi ja vaba aja kitsaskohad	41
8.3 Kultuuri, spordi ja vaba aja arengueesmärgid ja ülesanded.....	41
9. Turvalisus.....	44
9.1 Ülevaade olukorrast	44
9.2 Turvalisuse kitsaskohad	45
9.3 Turvalisuse valdkonna arengueesmärgid ja ülesanded	45
10. Haldussuutlikkus ja koostöö	47
10.1 Ülevaade olukorrast	47
10.2 Haldussuutlikkuse ja koostöö kitsaskohad.....	48
10.3 Haldussuutlikkuse ja koostöö arengueesmärk ja ülesanded.....	48
11. Prioriteetsed investeeringuobjektid.....	50
12. Arengukava seire ja muutmise kord.....	51

1. Sissejuhatus

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse kohaselt peab igal vallal ja linnal olema arengukava, mis on aluseks eri eluvaldkondade arengu integreerimisele ja koordineerimisele. Valla või linna arengukava on dokument, mis sisaldab antud omavalitsusüksuse majandusliku ja sotsiaalse olukorra ning keskkonnaseisundi analüüsi, pikemaajalise tegevuse kavandamise ning edasise arengu suundi ja eelistusi. Arengukava eesmärk on kohalike teenuste kvaliteedi parandamine ning kodanike kaasamine otsustusprotsessi, et tagada omavalitsuse efektiivne majandamine.

Arengukava on aluseks Häädemeeste valla eelarvestrateegia ja eelarve koostamisel, kohustuste võtmisel, varaga tehingute tegemisel, investeeringute kavandamisel ning investeeringuteks toetuse taotlemisel.

Arengukava täitumist jälgitakse strateegilistele eesmärkidele seatud mõõdikute põhjal. Käesolev arengukava on koostatud aastateks 2023-2027. Arengukava on pidevas uuenemises ja täienemises. Häädemeeste Vallavalitsus viis läbi rahuolu uuringu Häädemeeste valla elanikele, ettevõtjatele ja suvekülalistele. Elektrooniline rahuolu küsitlus toimus perioodil 19.07.2023-7.08.2023. Küsitluse tulemusi kajastatakse ülevahtlikult arengukava alajaotustes.

1.1 Arengukava menetlus

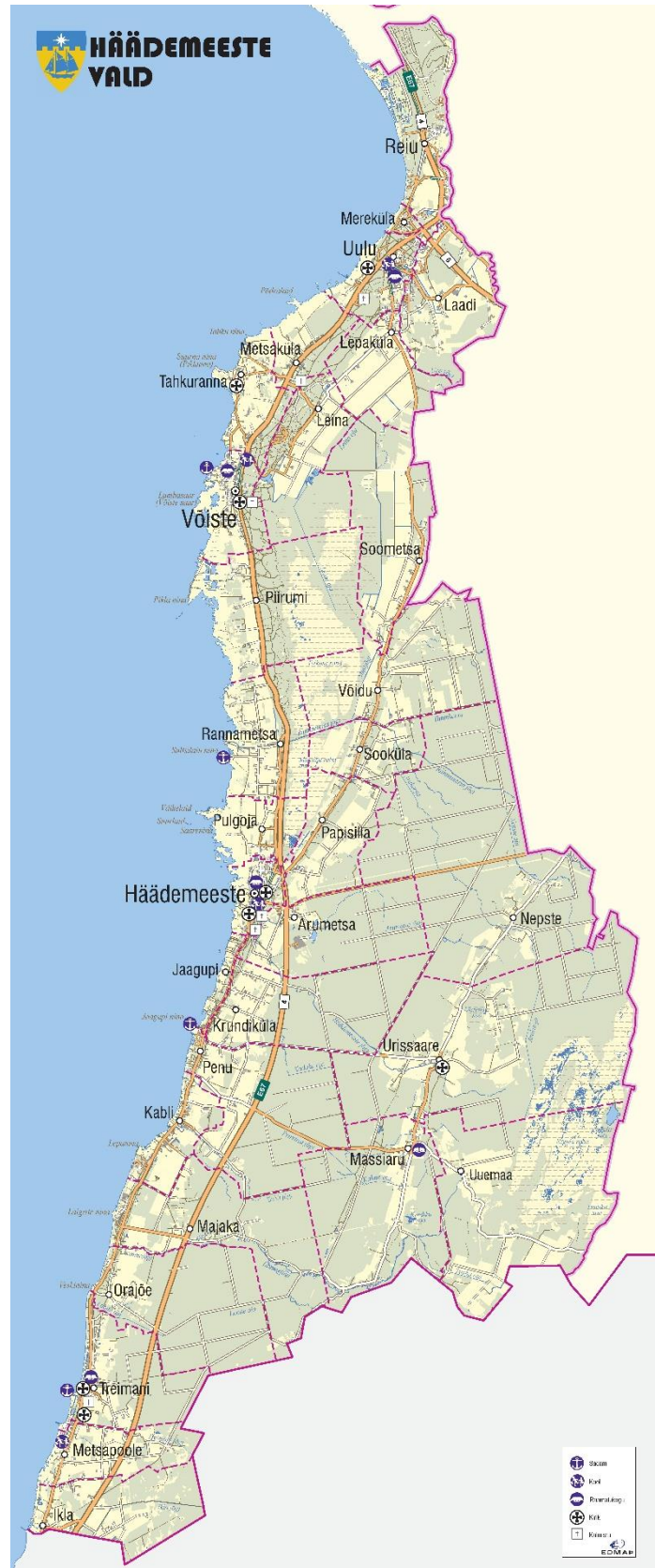
Arengukava koostamise vallavalitsuse poolne koordineerija on Häädemeeste Vallavalitsuse abivallavanem (infoturbe ja -tehnoloogia, arendustegevuse ning kommunikatsiooni alased küsimused). Eelarvestrateegia koostamise vallavalitsuse poolne koordineerija on finantsjuht. Avalikuks aruteluks esitatakse arengukava eelnõu pärast selle esimest lugemist volikogus. Arengukava eelnõu avalikustamise perioodil korraldab vallavalitsus vähemalt ühe avaliku arutelu. Pidevalt toimuvate tegevuste puhul saab arengukava täitmist hinnata kindlate kriteeriumite põhjal konkreetsel ajahetkel.

Volikogu kinnitab arengukava ja eelarvestrateegia oma määrusega hiljemalt eelarveaastale eelneva aasta 15. oktoobriks.

2. Häädemeeste valla üldine iseloomustus

2.1 Asukoht

Häädemeeste vald asub Pärnu maakonna lõunaosas kitsa mereäärse ribana Pärnu linna ja Läti Vabariigi piiri vahel. Tegemist on maa-alalt Eesti ühe pikima vallaga, ulatudes pikkuselt ligi 60 kilomeetrini. Praegustes piirides Häädemeeste vald moodustati 2017. aastal seniste Häädemeeste ja Tahkuranna valdade ühinemise järel. Ajalooliselt on Häädemeeste vald olnud tükike Liivimaad. Valla keskus asub Uulus, teenuskeskus Häädemeeste alevikus. Häädemeeste valda iseloomustab merelähedus, luited, rabad ning ilusad männimetsad, mistõttu on vald populaarne suvituspiirkond.

Joonis 1. Häädemeeste valla kaart

Häädemeeste vallas on kaks alevikku - Häädemeeste ja Võiste ning 29 küla- Soometsa, Võidu, Sooküla, Arumetsa, Nepste, Pulgoja, Papisilla, Rannametsa, Krundiküla, Penu, Jaagupi, Kabli, Orajõe, Majaka, Treimani, Metsapoolle, Ikla, Massiaru, Urissaare, Uuemaa, Uulu, Laadi, Leina, Lepaküla, Metsaküla, Tahkuranna, Piirumi, Mereküla ja Reiu (vt asukohti jooniselt 1.).

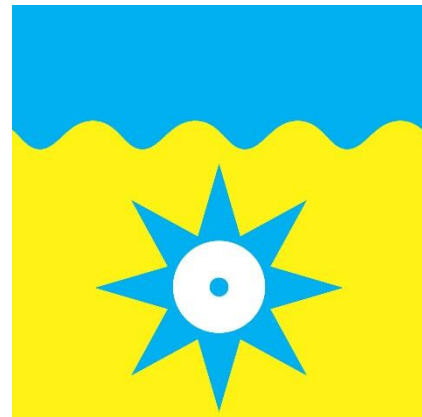
Vald on oma kuju, asukoha, ajaloo ja väliste mõjutegurite poolest sisemiselt väga mitmekesine. Pikliku kujuga valla põhjapoolne osa on enam mõjutatud Pärnu linna lähedusest ning linlikust eluviisist, lõunapoolne aga tihedamalt seotud traditsiooniliste tegevusaladega ning osaliselt ka sisutihedama kogukonnaeluga. Valla territooriumile jäävad külad on väga erinevad ja neile ühtse arengutee ettenägemine on keerukas, kuna eri piirkondi mõjutavad tegurid erinevad suuresti.

2.2 Sümbolika

Häädemeeste vallal on vapp ja lipp.

Joonis 2. Häädemeeste valla vapp

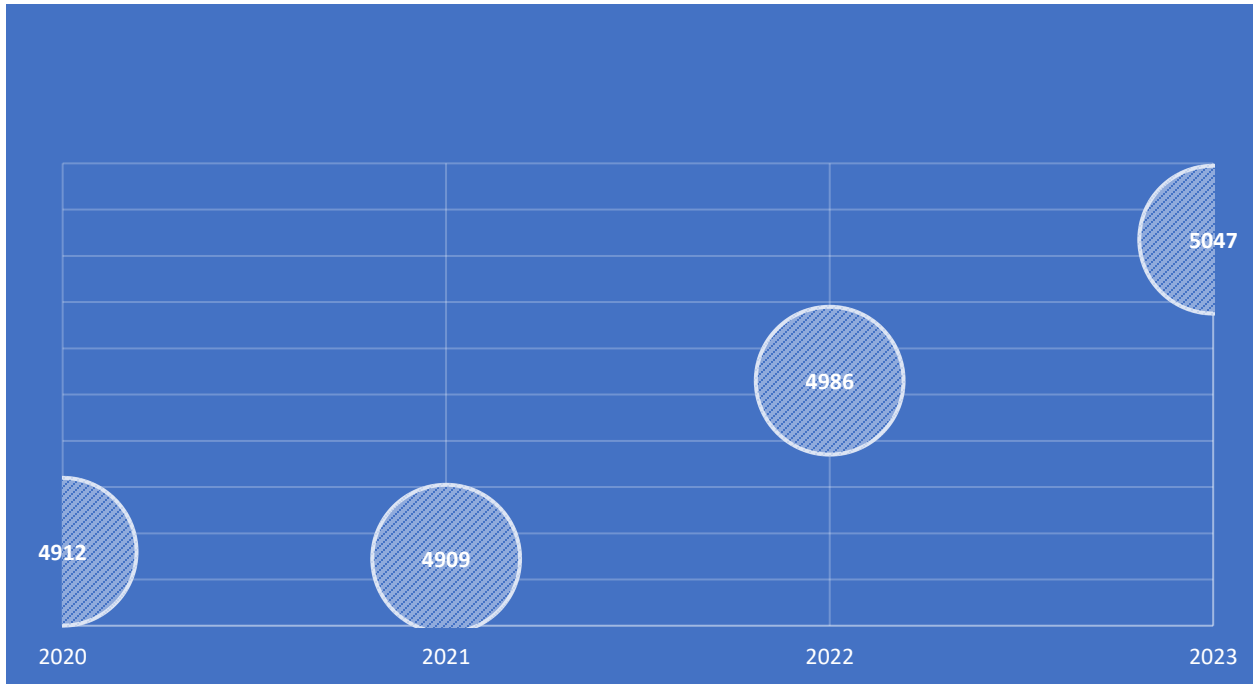
Joonis 3. Häädemeeste valla lipp

Vapil osutab kaljas Häädemeeste valla ajaloos suurt tähtsust omanud purjelaevaehitusele. Müürhambuline päis sümboliseerib riigipiiri, hõbetäht sihiteadlikkust ja eesmärgikindlust. Kuld tähistab väarikust, õnne ja heaolu; sinine märgib merd, tõde ja lootust; hõbe on valguse ja puhtuse tähis.

Lipul sümboliseerib kaheksaharuline täht vaimuvalgust, haridust ja taassündi. Vesikivi viitab Tahkuranna vallas sündinud Konstantin Pätsile. Kuldne värvus viitab Pärnumaale, kuld tähistab ühtlasi päikest ja liivarandu, samuti elujõudu ning rõõmu. Sinine värvus märgib merd.

2.3 Rahvastik

1.01.2023 seisuga elab Häädemeeste vallas 5047 inimest. Rahvaarv on viimasel neljal aastal püsinud kasvutrendis (joonis 4).

Joonis 4. Elanike arv Häädemeeste vallas 2020-2023 (rahvastikuregistri andmed)

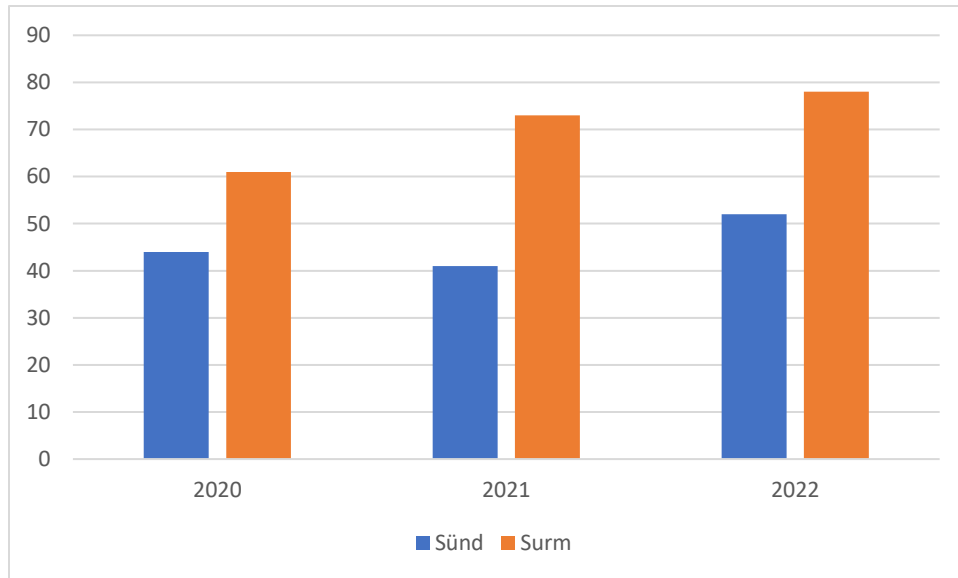
Rahvaarv on kahanenud 15 asustusüksuses kokku 133 inimese võrra, kasvanud 14 asustusüksuses kokku 234 elaniku võrra ja kahes asustusüksuses on jäänud elanike arv samaks. Viimase nelja aastaga on elanike arv kasvanud kokku 135 inimese võrra (tabel 1). Enim elanikke on kaotanud Häädemeeste alevik ja enim on kasvanud Laadi ja Reiu külad.

Tabel 1. Elanike arvud külades (rahvastikuregistri andmed)

Küla/alevik	2020	2021	2022	2023	Muutus +/-
Arumetsa küla	104	98	96	91	-13
Häädemeeste alevik	563	544	543	529	-34
Ikla küla	145	145	142	138	-7
Jaagupi küla	66	63	67	64	-2
Kabli küla	248	239	237	232	-16
Krundiküla	98	102	93	89	-9
Laadi küla	461	484	511	536	75
Leina küla	52	50	54	55	3
Lepaküla	108	111	110	108	0
Majaka küla	49	49	54	52	3
Massiaru küla	79	81	84	74	-5
Mereküla	72	81	83	83	11
Metsaküla	68	66	63	71	3
Metsapoolse küla	99	100	98	95	-4
Nepste küla	37	32	28	29	-8
Orajõe küla	40	38	36	38	-2
Papisilla küla	56	56	57	57	1
Penu küla	65	60	58	57	-8
Piirumi küla	51	54	56	57	6
Pulgoja küla	65	59	61	61	-4
Rannametsa küla	147	151	162	152	5
Reiu küla	527	550	559	590	63
Sooküla	56	50	55	52	-4
Soometsa küla	114	110	119	116	2
Tahkuranna küla	186	181	198	222	36
Treimani küla	195	192	187	186	-9
Urissaare küla	66	67	72	76	10
Uuemaa küla	24	22	21	29	5
Uulu küla	516	517	537	527	11
Võidu küla	84	86	77	76	-8
Võiste alevik	451	446	446	451	0

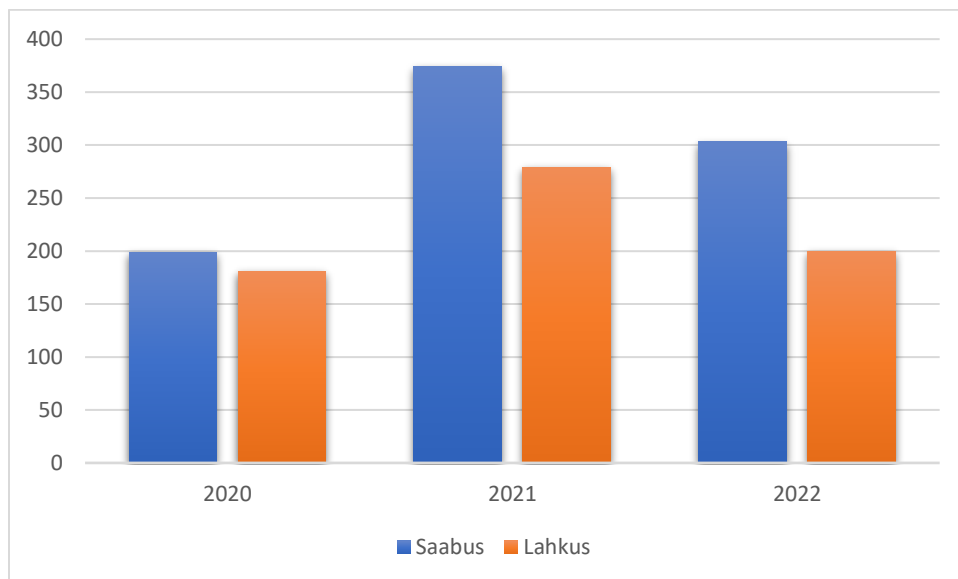
Pärnu maakonnaplaneering 2035+ toob välja, et maakonnas on viimase veerandsaja aasta jooksul toimunud elanike arvu vähenemine sarnaselt peaaegu kõigi maakondadega. Samas on vähenemise tempo olnud üks väiksemaid Eestis. Viimase veerandsaja aasta jooksul on rahvastik ümber paiknenud ka maakonnasiseselt. Valglinnastumise tõttu on Pärnu linn „valgunud“ üle asustusüksuse piiride (ulatuselt kolmandal kohal Eestis) ja seetõttu kaotanud ise elanikke sarnaselt ülejäänud maakonnaga. Kasvanud on ainult ümbritsevad omavalitsused, mujal on elanike arv kahanenud.

Loomulik iive on Häädemeeste vallas viimastel aastatel olnud negatiivne. Sündide arv on aastate lõikes stabiilne, olles 2022. aastal väikeses tõusus.

Joonis 5. Sündide ja surmade arv (rahvastikuregistri andmed)

Sisse – ja väljarände summa on viimastel aastatel olnud positiivne (vt. joonis 6). Alates 2021. aastast on sisserännanud inimeste arv kasvanud märgatavalt. Üheks põhjuseks võib olla COVID, mis tõi mitmed suveelanikud maale elama.

Joonis 6. Sisse-ja väljaränne aastatel 2020-2022 (rahvastikuregistri andmed)

2.4 Maakasutus

Häädemeeste valla üldpindala on 49 475 ha ehk ligikaudu 494 km².

Maa-ameti Maakatastri andmete 31.01.2023 seisuga on maa omandisuhte järgi Häädemeeste vallas enim eramaad - ligikaudu 49,8 %, riigimaad on ligikaudu 48,5%, munitsipaalmaad ligikaudu 1,5 % ning vormistamata maad 0,2%.

Maakatastrisse kantud maa kõlvikuline koosseis:

- katastriüksuste pindala kokku 49 457 ha
- haritav maa 8 170,2 ha
- looduslik rohumaa 3 450 ha
- metsamaa 28 810 ha
- õuema 961,8 ha
- muu maa 8 064 ha
- sh veetalune maa 0 ha
- sh ehitiste alune maa 0 ha

Üldiselt on Häädemeeste valla piiridesse jääval maa-alal on rohkelt haritavaid maad ning rohumaid, mis annab tunnistust põllumajandusliku tegevuse tähtsusest vallas ja pikaajaste traditsioonide säilimisest. Teine valla maastikule ja üldisele ilmele tooni andev asjaolu on looduskaitsealade ja metsamaa rohusus. Siinseid puhtaid metsi (valdavalt männimetsi) hindavad nii kohalikud elanikud kui ka suvekülalised.

2.5 Ettevõtlus

Vallas tegutsevad ettevõtted toetuvad majanduslikele eeldustele, milleks on haritava maa olemasolu, mere lähedus, olemasolev (osalt nõukogude ajast pärit) tööstuslik infrastruktuur ning primaar- ja sekundaarsektoris vajalike oskustega tööjõu olemasolu. Häädemeeste vallas tegutsevaid ettevõtteid iseloomustab väike töötajate arv ning tegutsemine väiketööstuse, põllumajanduse ning kalanduse sektorites.

Häädemeeste vallas on registreeritud 726 osahingut, 163 füüsilisest isikust ettevõtjat, 106 mittetulundusühingut, 1 aktsiaselts, 3 täisühingut.

Peamised tegevusalad jaotuvad järgnevalt:

põllumajandus 218

kaubandus/teenindus 116

muu teenindav 114

ehitus 110

haldus 72

töötlev tööstus 70

transport, veondus 66

majutus/toitlustus 61
kalapüük 47
kultuur, vaba aeg 32

Suurimaks tööandjaks on põllumajandusettevõtte Weiss OÜ, kes annab siin ja naabervallas Saardes tööd ligi 70 inimesele. Temale järgnevad Leca Eesti OÜ ja Jõulumäe Tervisespordikeskus.

2.6 Planeerimistegevus

Häädemeeste valla territooriumil reguleerivad planeerimistegevust lisaks riiklikule seadusandlusele:

- Pärnu maakonnaplaneering (kehtestatud 2018)
- Pärnu maakonnaplaneering „Rail Baltic raudtee trassi koridori asukoha määramine“ (2018)
- Pärnu maakonnaga piirneva mereala maakonnaplaneering (2017)
- Pärnu maakonna planeeringu teemaplaneering „Põhimaantee nr 4 (E67) Tallinn–Pärnu–Ikla (Via Baltica) trassi asukoha täpsustamine km 92,0-170,0“ (2012)
- Ühinemiseelse Tahkuranna valla üldplaneering (2012)
- Ühinemiseelse Häädemeeste valla üldplaneering (2013)
- Ühinemiseelse Häädemeeste valla rannaalade osaüldplaneering (2018)

Häädemeeste piirkond paistab silma suvilarajoonide rohkusega. Suvilarajoonide toimimine erineb tavamajapidamistest nii hooajalisuse poolest kui ka tarbimisharjumuste poolest. Eriti olulised on suveelanike jaoks turvalisusküsimused, seda eriti talveperioodil. Häädemeeste piirkonna aladel on suvilad olnud kui suvituskohad, Tahkuranna piirkonna aladel aga aiandusalad. Pärnu maakonnaplaneeringu järgi on määratud Häädemeeste vallas linnalise asustusega aladeks Võiste ja Häädemeeste aleviku ning Uulu küla keskuse ala. Linnalise asustusega aladel tuleb tagada ala ruumiline ja funktsionaalne terviklikkus ning mitmekesisus.

Teemaplaneeringutest mõjutab valda enim Via Baltica teemaplaneering, millega nähakse ette Pärnu linna piirist Valga mnt ristmikuni maantee neljarealiseks ehitamine ja mitme kahetasandilise ristmiku rajamine. See suurendab maantee läbilaskevõimet, kuid muudab keerulisemaks kohalike elanike kodudele ligipääsu.

Rahvusvaheline raudtee Rail Baltic on planeeritud läbima valla põhja- ning lõunaosa. Põhjaosas möödub raudtee elamukruntide vahetust lähedusest, lõunaosas läbib raudteetrass metsamassiive.

2.7 Valla teed

Häädemeeste valla teeregistrisse kantud teede ja tänavate kogupikkuseks ligikaudu 330 km, kohalike teede pikkuseks ligikaudu 175 km, avalikke erateid ligikaudu 44 km, mitteavalikke erateid ligikaudu 32 km, metsateid ligikaudu 65 km ja kergteid ligikaudu 9 km. 2023. aastal viis vald mustkatte alla 8,9 km kruusateid. 2024. aastal planeeritakse mustkatteid rajada 20 km ulatuses. Järgnevatel aastatel jätkatakse kergliiklusteede projekteerimist ja väljaehitamist.

2.8 Ühistransport

Ühistranspordi liiklustihedus on enamiku Häädemeeste valla sõitjate esmaseid vajadusi rahuldav. Bussitransport on tihedalt seotud koolide tööajaga ning sõiduplaanide muutmine toimub koostöös bussifirmade ja MTÜ Pärnumaa Ühistranspordikeskusega. Vald on MTÜ Pärnumaa Ühistranspordikeskus liige.

2.9 Veemajandus

Ühisveevärgi ja -kanalisatsioonisüsteemi arendamise üldiseks eesmärgiks on Häädemeeste valla tiheasustuspiirkondade varustamine kvaliteetse joogiveega ning reovee kogumine ja selle puhastamine tasemeni, mis võimaldaks selle tervisele ohutu keskkonda juhtimise ega põhjustaks negatiivseid keskkonnamõjusid.

Valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni hetkeolukorda ja arendamisettepanekuid käsitleb ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava. Häädemeeste vallas kehtib Häädemeeste valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2018–2030. Arvestades uue ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniseaduse vastuvõtmisega 15.02.2023. a, on vaja koostada uus, seaduse nõuetega kooskõlas olev uus ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava eelnõu.

3. Arengu eesmärgid ja visioon

3.1 Eesmärgid

- **Tegus elanikkond** – vallas on aktiivsed ja uuendusmeelsed ning oma valla hea käekäigu eest seisvad inimesed.
- **Kultuuripärandi ja elukeskkonna väärtustamine** – vallas on omavahel seotud ajaloo, kultuuripärandi ning looduse hoidmine ja väärtustamine.
- **Hea mainega vald** - vallal on positiivne maine nii kohalike elanike kui ka ettevõtjate ja puhkajate seas.

3.2 Visioon

Häädemeeste vald on kasvava elanikkonnaga, kultuuripärandit ja elukeskkonda väärtustav hea mainega vald.

3.3 Tunnuslause

Tunnuslause annab edasi Häädemeeste valla olemust – meie inimesed, loodus, ajalugu ja väärtused. Valla tunnuslause ettepanekuid küsiti rahuoluküsitluses vallaelanikelt.

Tunnuslause selgitatakse välja avaliku hääletuse teel.

3.4 Arengumudel

Arendusvaldkonnad

- Haridus ja noorsootöö
- Loodus - ja elukeskkond
- Ettevõtlus ja arendustegevus
- Sotsiaalhoolekanne ja tervishoid
- Kultuur, sport ja vaba aeg
- Turvalisus
- Haldussuutlikkus ja koostöö

Väärtused

- Nutikus
- Hea maine
- Kaasamine
- Säätlikkus

Tegus elanik
Elukeskkonna väärtustamine
Ettevõtlikkus

Häädemeeste vald on kasvava elanikkonnaga, kultuuripärandit ja elukeskkonda väärtustav hea mainega vald.

4. Haridus- ja noorsootöö

4.1 Ülevaade olukorrast

Haridusvaldkond

Vallal on kehtiv valdkondlik arengukava Häädemeeste valla haridusvaldkonna arengukava aastateks 2023-2026, milles on detailsemalt välja toodud kirjeldatud valdkonna arengusuundumused, samuti sisaldab nimetatud dokument haridus- ja noorsootöö valdkondade eesmäärke ja mõõdikud.

Visiooni kohaselt saab Häädemeeste vallast iga laps ja noor kvaliteetse eluks vajaliku ettevalmistuse. Siin töötavad motiveeritud, oma tööd südamega tegevad õpetajad ja tugispetsialistid. Õpikeskkond on turvaline ja vastab igas haridusasutuses tänapäevasele käsitlusele. Haridusvõrk võtab arvesse elanike arvu, paiknemist ja igapäevaseid liikumismustreid. Häädemeeste vald pakub kvaliteetset alus- ja üldharidusteenust. Kvaliteeti haridusteenuse pakkumisel aitab tagada olemasolev materiaaltehniline baas õpikeskkondade näol, head erialaspetsialistid ning lapsest lähtuv õpikäsitlus.

Üldhariduskoolidel ja lasteaedadel on vallavalitsuse poolt kinnitatud arengukavad, milles kirjeldatakse asutuste arenguvajadusi ja -võimalusi.

Häädemeeste vallas tegutseb 8 haridusasutust (Häädemeeste Keskkool, Uulu Põhikool, Metsapoole Põhikool, Tahkuranna Lasteaed-Algkool, Uulu Lasteaed, Häädemeeste Lasteaed, Kabli Lasteaed, Häädemeeste Muusikakool).

Elanikud on hariduse korraldusega Häädemeeste vallas pigem rahul. Küsitluses hinnati rahulolu alusharidusega (pigem rahul 40,91% ja rahul 29,55%), põhiharidusega (pigem rahul 36,36% ja rahul 31,82%) ja keskkorraldusega (pigem rahul 29,55% ja rahul 27,27%).

Noorsootöö

Noorte sobitumine keskkonda on ühiskonna jätkusuutlikkuse üks võtmeküsimusi. Noori vanuses 7-26 oli vallas seisuga 01.01.2023 776 ehk 15,3 % valla rahvastikust. See on kõige eriilmelisem vanusegrupp. Nende arenguks tuleb teha väga kaalukaid otsuseid lühikese aja jooksul.

Uued osalusvormid ja harjumused, mitteosalejate arvamuse teadasaamine, tõrjutute kaasamine, sotsiaalsete pädevuste omandamine, aktiivse ja loova hoiaku kujundamine ja ande toetamine on väga keerukas ja kulusid nõudev protsess.

Uulu Kultuuri- ja Spordikeskuse hoones asub Tahkuranna Avatud Noortekeskus, Võistes asuvas külakeskuses Tahku Tare Võiste noortetuba, Häädemeeste Huvikeskuse juures tegutseb Häädemeeste noortetuba. Samuti teevad võimaluste piires noorsootööd kultuuriasutused. Tegutsevad noorte isetegevus- ja huviringid.

Elanikud olid huvihariduse korraldusega pigem rahul (34%).

4.2 Haridusvaldkonna ja noorsootöö kitsaskohad

- Uulu Põhikooli ruumipuudus
- õpilaste arvu vähenemine valla lõunapoolses osas
- tugispetsialistide kasvav vajadus haridusasutustes
- koolitransport
- kvalifitseeritud tööjõu leidmine haridusasutustesse
- hariduse vähene seotus ettevõtlusega
- üldhariduse integreerimine huviharidusega
- noorsootöö info liigub peamiselt koolides, väljaspool seda on lünklik
- noori ei kaasata piisavalt otsustusprotsessidesse
- noorteühingute vähesus
- noorte riskikäitumise ennetamiseks toimiva koostöövõrgustiku puudumine
- noorsootöö valdkonna struktuur vajab ümberkorraldamist
- kaasaegsete ja uuenduslike meetodite kasutamine töös noortega (mobiilne noorsootöö, noortegarantii tugisüsteem)
- noorte riskikäitumise ennetamiseks toimiva koostöövõrgustiku loomine, kes tegeleks süsteemselt riskikäitumise ennetamisega
- kvaliteetsete ja mitmekesiste väliala võimaluste puudumine noorte annete arendamiseks
- noorsootöö valdkonnas noorsootöötajate pidev vahetumine
- noorsootöö ametikohtade vähesus

4.3 Haridusvaldkonna ja noorsootöö arengueesmärgid

Arengueesmärgid

Haridus on kodulähedaselt kättesaadav, kvaliteetne ja vastab ühiskonna vajadustele. Alus-, põhi- ja keskhariduse valdkonnas töötavad kvalifitseeritud ja motiveeritud õpetajad. Tagatud on kestliku gümnaasiumihariduse andmine Häädemeeste Keskkoolis. Noorsootöötajadena töötavad kvalifitseeritud ja motiveeritud noorsootöötajad. Õpi- ja kasvukeskkond on igas asutuses kaasaegsele õpikäsitlusele vastav, lapsesõbralik, turvaline ning tema arengut igakülgset toetav. Häädemeeste valla haridusasutustes saavad lapsed individuaalsete vajaduste kohaseid tugiteenuseid.

Haridusasutused teevad omavahelist koostööd, tagades laste sujuva liikumise lasteaiast kooli ning haridusasutuste ja kooliastmete vahel; teevad koostööd parimate praktikate jagamisel, projektimeeskondade moodustamisel ja tugiteenuste osutamisel.

Haridusasutuste ja lastevanemate vahel on koostöine kahepoolne side.

Ülesanded

Kõikidele valla elanike registris olevatele lastele on olemas võimalus alus-, põhi- ja keskkhariduse omandamiseks kodulähedases lasteaias/koolis. Haridusasutustes on tagatud õppekava täitmiseks vajalik õppekeskkond. Häädemeeste valla haridusasutustes omandatav haridus on konkurentsivõimeline.

Vajalik on teostada valla haridusasutustes - Häädemeeste Keskkoolis, Häädemeeste lasteaias, Tahkuranna Lasteaed-Algkooli ja lasteaia hoonetes rekonstrueerimistöid (hoone soojustamine, ventilatsioon, küttesüsteemi uuendamine, valgustuse uuendamine) hoonete energiatarbe vähendamiseks.

Arenguperspektiivis on Uulu Põhikooli kasvamine kahe paralleeliga põhikooliks. Seoses sellega vajab prioriteedina lahendamist Uulu Põhikooli ruumipuuduse küsimus. Selleks on erinevad alternatiivid olemasolevate hoonete kasutamisega. Planeerimisel on Uulu Lasteaiale uue maja ehitus.

Prioriteediks on Kablisse uue liginullenergia lasteaia hoone ehitamine.

Noortekeskuse ja noortetubade puhul tuleb tagada nende olemasolu valla suuremates keskustes ja nende jätkusuutlik tegevus.

Häädemeeste Lasteaia kasutuses olevad ruumid on osaliselt renoveeritud, uuendamist vajavad ventilatsiooni- ja küttesüsteemid ning piirdeaed. Lasteaia mänguväljak on uuendatud, sellega seoses on mänguväljaku võimalused muutunud mitmekesisemaks ja lapsesõbralikumaks.

Vastavalt vajadusele tuleb tagada õigusnormidele vastavad lasteaia kohad valla lastele.

Tagatud on võimalused laste ja noorte mitmekülgseks arenguks

Häädemeeste Keskkooli staadion vajab rekonstrueerimist, samuti on vajalik skate-parkide (pump track, rula-, BMX ja rulluisuparkide) rajamine Uulu külla ja Võiste alevikku. Kuna suurt rõhku on pööratud spordivõimaluste parendamisele, on vajalik ka spordi propageerimine noorte hulgas.

Noorte huvi tõstmine kodukoha vastu läbi erinevate tegevusvõimaluste. Noortele on olemas mitmekesised huvihariduse ja huvitegevuse võimalused. Noored on aktiivsed ja kaasatud valla ettevõtmistesse. Noorte huvi tõstmine ettevõtluse vastu.

Noori innustakse noorsootöö tegevustest osa võtma noortele lisategevuse võimaluste loomisega läbi erinevate projektide, laagrite ja tegevuste. Tahkuranna Avatud Noortekeskuse ja Häädemeeste noortetuba olemasolevate ruumide laiendamine ning noortetuba rajamine Treimanis ja Kablis. Noorte laiem kaasamine kultuuritöö korraldamisse. Ettevõtete külastamine, võimalusel tootmisprotsesside näitamine ja töökogemuse saamine. Noorte paremaks kaasamiseks ühiskonnaellu on loodud valla noortevolikogu. Oluline tutvustada lastele ja noortele koduvalla ajalugu ja kohalikke väärtusi.

Tagada valla elanikele mitmekülgset võimalused elukestvas õppes osalemiseks.

Haridusasutustel läbi individuaalse lähenemise õppijasse hoida minimaalsena koolist väljalangemine. Jätkata lastevanematele suunatud koolitustegevusi. Läbi valla erinevate meediakanalite vahendada infot erinevate õppimis- ja arendusvõimaluste kohta erinevatele

sihtgruppidele, murda müüti, et õppimine toimub vaid koolipingis. Vaba aja tegevusi pakkuvatel vallavalitsuse hallatavatel asutustel oma tegevuste planeerimisel mõelda ka sihtrühmapõhiselt enesearendavaid tegevusi (koolitused, käeline tegevus, huvitegevus, temaatilised vestlusringid jms). Madala haridustasemega noored kaasata ühistegevustesse, et tõsta nende motivatsiooni ennast arendada ja seeläbi panustada ühiskonda. Julgustada inimesi ümber õppima ning uusi erialasid omandama. Selleks teha koostööd Töötukassaga.

Tabel 2. Tegevuskava haridus ja noorsootöö arengueesmärkide saavutamiseks

Tegevus	Aeg	Rahastaja/ vastutaja
Häädemeeste lasteaia hoone energiatõhususe parandamine	vastavalt võimalustele	KOV, F
Kabli lasteaia hoone lammutamine/liginullenergia hoone ehitamine	2023 - 2024	KOV, F
Tahkuranna Lasteaed-Algkooli koolihoone energiatõhususe parandamine	vastavalt võimalustele	KOV, F
Uulu Põhikooli ruumipuuduse lahendamine	järjepidevalt	KOV, F
Uulu lasteaia hoone ehitamine (detailplaneeringu koostamine, projekteerimine, ehitus) Lillepõllu kinnistule	2024-2025	KOV, F
Tahkuranna Lasteaed-Algkooli lasteaia hoone energiatõhususe parandamine ja renoveerimine	vastavalt võimalustele	KOV, F
Häädemeeste Keskkooli hoone energiatõhususe parandamine ja rekonstrueerimine (hoone soojustamine, ventilatsioon, küttesüsteemi uuendamine, vana võimla söögisaaliks ja olemasoleva söögisaali aulaks ehitamine)	2026	KOV, F
Kestliku gümnaasiumihariduse tagamine Häädemeeste Keskkoolis	järjepidevalt	KOV
Häädemeeste Keskkooli staadioni rekonstrueerimine	2025	KOV, F
Õuesõppeklasside loomine haridusasutuste juurde	järjepidevalt	KOV, F
Kaasaegsete õppevahendite soetamine õpilaste ja õpetajate digipädevuste tõstmiseks	järjepidevalt	KOV, F
Õpilastele kutseõppevõimaluste, kohaliku ettevõtluse ja koduloo tutvustamine	järjepidevalt	KOV, ettevõtjad
Hariduslike tugiteenuste arendamine	järjepidevalt	KOV, ametkonnad
Skate-pargi rajamine Uulu külla, Võiste alevikku (pump track, rula-, BMX ja rulluisupark)	vastavalt võimalustele	KOV, F

Tahkuranna Avatud Noortekeskuse, külakeskuse Tahku Tare noorteruumide ja Häädemeeste noortetoa laiendamine	vastavalt võimalustele	KOV
Koostöövõrgustike arendamine koolide, lasteaedade, noortekeskuste, ettevõtjate, politsei, vallavalitsusega	järjepidevalt	KOV, MTÜ, ametkonnad
Noortele lisategevuse võimaluste loomine (osalemine erinevates projektides, laagrites jm)	järjepidevalt	KOV, F
Tööealiste elanike kvalifikatsiooni ja oskuste parendamine, elukestev õpe läbi täiendus- ja tasemekoolituste	järjepidevalt	MTÜ-d

5. Loodus- ja elukeskkond

5.1 Ülevaade olukorrast

Häädemeeste vald on huvipakkuv eelkõige oma loodusliku mitmekesisusega – mererand ja männimetsaga kaetud liivaluited, rannaniidud ja rabad. Maavaradest leidub savi, turvast, kruusa, liiva, ravimuda, mineraalvett.

Häädemeeste valla pindalast moodustavad suure osa erinevad kaitsealad, kokku ca 27 236 ha ehk ca 55%. Vallas on 23 rahvusvahelise tähtsusega kaitseala, millest 19 on Natura kaitseala, 3 Ramsari kaitseala ja 1 Helcom kaitseala. Häädemeeste valda piirab merepoolsest küljest Liivi laht, rannajoont on vallal ca 60 km. Vallas asuvad Pärnu maastikukaitseala (517 ha), Uulu-Võiste maastikukaitseala (687 ha), Luitemaa looduskaitseala (11300 ha), Kabli looduskaitseala (737 ha), Kivikupitsa maastikukaitseala (135 ha), Laiksaare looduskaitseala (400 ha), Nigula looduskaitseala (6430 ha), Sookuninga looduskaitseala (5900 ha) ja Laulaste looduskaitseala (1065 ha). Loomisel on Nepste looduskaitseala (894,8 ha), mis ühendab Laiksaare looduskaitseala, Laiksaare männiku ja Nepste hoiuala. Häädemeeste vallas on üks looduskaitsealune park - Uulu mõisapark (3,6 ha).

Häädemeeste vallas on nii loodusturismi objekte kui puhkealasid. Loodusturismi objektidel on oluline tutvustada loodusväärtusi ning propageerida keskkonnahoidlikke eluviise läbi vastava taristu rajamise. Valla puhkealad on suure kasutuskooormusega, neid kasutavad kohalikud, naaberomavalitsuste elanikud ja turistid. Valda iseloomustavate rannamännikute majandamine toimub neid väärtustades ja parimaid praktikaid rakendades, kogukond on otsustesse kaasatud. Väärtustamiseks valla elanike tööd oma koduümbruse korrastamisel ja kaunistamisel, viib vallavalitsus läbi igal aastal Kauni kodu konkursi.

Hulgaliselt loodusega seotud objekte nagu looduskeskus, looduseõpperajad ja puhkekohad on Häädemeeste valla territooriumile rajanud Riigimetsa Majandamise Keskus.

Romantiline Rannatee (www.rannatee.ee) on turismialase koostöövõrgustiku kaubamärk, mis ühendab Romantilise Rannatee sümbolikat, väärtusi ja sõnumeid kandvaid turismi- ja

teenindusettevõtteid, kultuuri-, ajaloo- ning loodusväärtusi ja sündmusi, mis jäävad Pärnu Lahe Partnerluskogu tegevuspiirkonda ning hõlmavad Pärnumaa rannikuala, kulgedes mööda 240 km pikkust rannajoont.

Valla elukeskkonda mõjutab oluliselt suurte taristuobjektide rajamine. Rail Balticu ja Via Baltica rajamine on kaasa toonud surve maavara kaevandamiseks, mis põhjustab ulatuslikke muutusi piirkonna maastikus ja rohevõrgustikus. Enim on kaevandamissurve mõjutatud Võiste alevik ning Nepste, Urissaare ja Massiaru külad. Nende asulate elanikud on väljendanud ka muret karjäärade rajamisest põhjustatud mõjust elutingimustele. Häädemeeste valla eesmärk on maavarade kasutamisel lähtuda jätkusuutliku kasutuse põhimõttest ja säilitada väärtuslik elukeskkond ka tulevastele põlvetele.

Häädemeeste vald on hõlmatud korraldatud jäätmeveoga, mille raames on lähitulevikus võimalik ära anda 11 eri liiki jäätmeid. Lisaks korraldatud jäätmeveole toetame ka ohtlike jäätmete, sh asbesti sisaldavate ehitusmaterjalide liigiti kogumist ja jäätmekäitlejale üleandmist. Valla eesmärk on vähendada jäätmeteket ja suurendada jäätmete ringlusesse võtmist. Häädemeeste vald teeb jäätmehoolduse kavandamisel koostööd teiste omavalitsustega läbi MTÜ Eesti Jäätmehoolduskeskus.

Häädemeeste vald on mõjutatud ka kliimamuutustest. Koostöös teiste Pärnumaa omavalitsustega on koostatud kliimakava ja lisaks elu- ja looduskeskkonna väärtustamisele peame seadma omavalitsusele ka kliimaeesmärgid.

5.2 Loodus- ja elukeskkonna kitsaskohad

- väärtuslike metsade raied kodulähedastes metsades
- vähene juurdepääs ranna-aladele
- valla rannaalad ja supluskohad vajavad arendamist ja korrastamist
- probleemiks on veekogude ääres kõrkjate vohamine, neid tuleb niita enamkädavates kohtades. Oluline on roo niitmine rekreatsiooniobjektidel
- müra maanteed ja tööstusalade lähedastes piirkondades
- karjäärade rajamisest põhjustatud mõjud looduskeskkonnale ja inimeste elutingimustele
- teed ja tänavad kohati väga amortiseerunud ning nende ehitus ja remont on kulukas
- elamispindade vähesus
- pargid ja mälestised vajavad investeringuid
- puhke- ja pargialade vähesus asulates

5.3 Loodus- ja elukeskkonna arengueesmärgid ja ülesanded

Arengueesmärgid

Häädemeeste vald on kaunis ja rikkumatu, puhas, mitmekesine ja hooldatud, loodusressursse kasutatakse säästlikult ja heaperemehelikult.

Looduskeskkond on hoitud ja elukeskkond heakorrastatud ning toimub jäätmete liigiti kogumine. Hea koostöö Keskkonnaameti ja Riigimetsa Majandamise Keskusega.

Üldise heakorra tagamiseks on valla avalikud haljasalad hooldatud, võimaluse korral avalikke haljasalaid laiendatakse. Üldkasutatavad objektid on varustatud pinkide ja WC-dega. Jäätmemajandus on korrastatud ja kaasajastatud. Jäätmete kogumine avalikus ruumis on kooskõlas valla jäätmehoolduseeskirja, heakorraeskirjaga ja valla eesmärkidega jäätmete liigiti kogumisel. Heakorrastatud kinnistute omanikud on tunnustatud.

Looduskeskkonda kasutatakse säästlikult. Planeerimistegevuses arvestatakse piirkondlikke eripärasid.

Ülesanded

Valla puhkekohti hooldatakse ja arendatakse, toimib loodussäästlik ja kogukonnaga arvestav metsaalade majandamine.

Valla avalikke haljasalaid ja pargialaid hoitakse korras. Häädemeeste alevikus laiendatakse võimalusel kortermajade, lasteaia ja Eakate kodu vahelist haljasala ja sellest kujundatakse puhkeala.

Uulu pargiala hooldatakse ja arendatakse.

Vana-Ikla piiripunkt ehitatakse välja ja heakorrastatakse avalikuks puhkekohaks. Avalikesse kohtadesse, sh kalmistutele paigaldatakse pingid, WC-d.

Avalikele aladele paigaldatakse prügikastid.

K.Pätsi ausammas hoitakse korras ja eksponeeritakse väärikalt ning väärtustatakse isamaalise kasvatusobjektina.

Mürauringute teostamine.

Koostatakse valla mürakaart ja tegevuskava eesmärgiga tagada elanikele head elutingimused.

Muuta valla veekogude rannad ja kaldad turvaliselt juurdepääsetavaks ja atraktiivseks.

Häädemeeste valla rannaalad muudetakse juurdepääsetavateks ja atraktiivseteks neid korrastades, rajades juurdepääsuteed ja heakorrastades ujumiskohad.

Häädemeeste valla avalik- ja erasektor on vähendanud kasvuhoonegaaside heidet ja toetab taastuvenergia arendamist.

Häädemeeste valla suurimad väljakutsed kliimamuutuste kontekstis on transiidiga kaasnev suur transpordiheide ja kliimamuutusega seotud üleujutusohuga alade ettevalmistamine. Häädemeeste vallast on riiklikult määratud üleujutusohuga aladeks Häädemeeste alevik ja Võiste alevik.

Vähendada jäätmeteket ning parandada jäätmeringlust. Tõsta vallaelanike kliimateadlikkust ja toetada energiaoskuste täiendamist.

Vähendada kasvuhooonegaaside heidet 30% 2030. aastaks, aidates avalikul- ja erasektoril ning kodumajapidamistel minna üle puhtale energiale ja vähese süsinikusaldusega kütuste kasutamisele.

Toetada taastuvenergia arendamist, kehtestades (eri)planeeringuid ja menetledes latusalt taastuvenergia arendusprojekte. Tõsta energiatõhusust hoonetes ja elukorralduses 20%, rakendades omavalitsuse haldusalas energijuhtimissüsteeme ning korrastades elamufondi.

Täiustada liikuvussüsteeme nõnda, et väheneks fossiilsete transpordikütuste kasutamine.

Vähendada jäätmeteket ning parandada jäätmeringlust (30%).

Talletada süsinikku maakasutuslikult ja looduslikult, taastades looduslikkust maastikel ja märgaladel, toetades kestlikku metsandust ja võttes kasutusele kliimanetraalse maakasutuse planeerimisvahendeid.

Täiendada riskijuhtimist ja tõsta valmisolekut kliimarisikideks.

Tõsta vallaelanike kliimateadlikkust ja toetada energiaoskuste täiendamist.

Tabel 3. Tegevuskava loodus- ja elukeskkonna arengueesmärkide saavutamiseks

Tegevused	Aeg	Rahastaja/ vastutaja
Vallale kuuluvate rannaalade korrashoid	järjepidevalt	KOV, MTÜ-d
Metsaalade hooldamine ja uute võimalike puude istutuskohtade valik	järjepidevalt	KOV, MTÜ-d
Jäätmete liigiti kogumise toetamine	järjepidevalt	KOV, KIK
Valla avalike alade korrashoid	järjepidevalt	KOV, MTÜ-d
Jäätmejaamade rajamine (Häädemeeste ja Uulu)	2024	KOV, KIK
Kohalikele oluliste metsade majandamises kaasärääkimine	järjepidevalt	KOV, RMK, MTÜ-d
Erinevad tegevused ja järelevalve, et loodust kasutataks heaperemehelikult (nt puhkealade juurde heakorda soosivate siltide paigaldamine)	järjepidevalt	KOV, RMK, MTÜ-d

Planeerimis- ja keskkonnategevused sobivate lahenduste ja alade väljaselgitamiseks	järjepidevalt	KOV
Tegevused erosioonikaitse korraldamiseks rannikulõigul Pärnu linna piirist Võisteni. Taotleda rannikuerosiooni kaitse investeeringute lisamist üleujutusala meetmesse	vastavalt võimalustele	KOV
Hoida planeeringutes ja ehitusmenetlustes eritähelepanu all üleujutusriskiga alasid Võiste alevikus ja Häädemeeste alevikus, samuti mujal valla rannikuvööndis.	järjepidevalt	KOV
Heakorrastatud külade ja kodude tunnustamine - Kauni kodu valimine	järjepidevalt	KOV, MTÜ-d
Üldkasutatavate objektide varustamine pinkide, jäätmekogumise konteinerite ja WC-dega	järjepidevalt	KOV, MTÜ-d
Vana-Ikla piiripunkti korrastamine ja väljaarendamine puhkekohaks	2024	KOV, F, MTÜ-d, ametkonnad
Häädemeeste alevikus Pärnu mnt 36 kinnistu kujunduskonkurss või arhitektuurikonkurss	vastavalt võimalustele	KOV, F, MTÜ-d
Häädemeeste suveaia (Suurküla tn 2) kujunduskonkurss	vastavalt võimalustele	KOV, F, MTÜ-d
Uulu pargi kinnistu ja Pargi tee 1 haljasala kujunduskonkurss või arhitektuurikonkurss	vastavalt võimalustele	KOV, F, MTÜ-d
Mürauringud	järjepidevalt	KOV, F, Transpordiamet
Väljendada Häädemeeste valla seisukohti volikogu otsustena meretuuleparkide, maismaaühenduste ja võimalike tööstusalade arenduste ja planeeringute küsimustes. Kaasata otsuste ettevalmistamisse sisu- ja juriidilisi eksperte. Täpsustada kaasatust menetlustesse ning informeerimiste ja kooskõlastuste õiguslikke kaalu.	järjepidevalt	KOV, ametkonnad
Arvestades tuuleparkide, Rail Balticu rajamise ja Via Balticu arendamise käigus tekitatavat olulist kliima- ja keskkonnakahju, laiendada kohaliku kasu instrumente, et hüvitada häiringud ja vallas täiendavalt tekkiv kliimakahju kohalikule omavalitsusele ja valla elanikele.	järjepidevalt	KOV, ametkonnad
Taotleda tuuleparkide ja kaasnevate trasside rajamise kompensatsiooniks roheelektrit nii kohalikule omavalitsusele kui mõjutatud elektritarbijatele (tasuta tingimustes).	järjepidevalt	KOV, ametkonnad

Avalike alade laiendamine	vastavalt võimalustele	KOV
Kergliiklustee pikendamine Jõulumäe spordikeskuseni	vastavalt võimalustele	KOV, F
Ohutute tingimuste loomine jalgrattaliikluseks vanal Rannametsa-Ikla maanteel	vastavalt võimalustele	KOV, F
Kergliiklusteede rajamine kohalikku raudteepeatusesse	vastavalt võimalustele	KOV, F
Uulu kergliiklustunneli rajamine	vastavalt võimalustele	KOV, F, ametkonnad
Bussipeatuste valgustamine ja vajadusel parklakohtade rajamine	vastavalt võimalustele	KOV, F, ametkonnad

Tabel 4. Mõõdikud ja soovitatav tulemus

Mõõdikud	Tulemus
Avalikud rannaalad on heakorrastatud ja ligipääsetavad	Avaliku supluskohana lisandub Reiu rand
Kohalik omavalitsus panustab jäätmehooldusesse	Vallas on 2 jäätmejaama elanikelt eri jäätmeliikide kogumiseks.
Kohalik omavalitsus panustab liigiti kogumisse	Valla territooriumil on korraldatud jäätmeveo raames võimalik ära anda vähemalt 7 eri liiki jäätmeid.
Inimesed on keskkonnateadlikud	Puhtam keskkond
Toimiv järelevalve	Rikkumiste arvu vähenemine
Haljasalad on heakorrastatud	Valla haljasalad on visuaalselt korras
Viitade olemasolu	On olemas viidad erinevatele objektidele, rannaaladele
Avalikel aladel hoolduslepingutega kaetus	Hoolduslepingud on sõlmitud katkematult
Tunnustamispehõimõtted on välja töötatud ja ellu rakendatud	Kaunis kodu konkurss
Info loodus-, ajaloo- ja kultuuriväärtuste kohta on kättesaadav	Infotahvliid on erinevates valla piirkondades

6. Ettevõtlus- ja arendustegevus

6.1 Ülevaade olukorrast

Ettevõtluse ruumilise arengu kavandamise osas on Häädemeeste vald ette näinud neli suuremat tootmispiirkonda Tahkuranna piirkonnas. Uulu keskuse osa vajab lõpuni arendamist. Teine paikneb Võiste endise karusloomafarmi piirkonnas, kolmas Võiste endise töökoja piirkonnas. Reiu külas piirdub tootmismaa AS Tarriks saeveskiga, küll on üldplaneeringuga ette nähtud sealse ala laienemine.

Häädemeeste piirkonnas on kehtiva üldplaneeringu järgi määratletud tootmisalad eelkõige Häädemeeste alevikus ja Arumetsa külas, samuti Treimani külas, sh sadama piirkonnas. Arumetsa külas asuv Leca OÜ avardab kohalike võimalusi töötada rahvusvaheliselt tunnustatud ettevõttes. Uute töökohtade loomine on seotud täiendavate investeeringutega infrastruktuuri, mis meelitaksid valda uusi ettevõtteid, kes looksid uusi töökohti.

Täna on tööstusalade väljaarendamise peamiseks takistuseks puuduv ühisveevärk, -kanalisatsioon, ühendusteel, küte, sidekaablid. Tööstusaladel peab olema esmane valmisolek võimalike investorite tulekuks.

Via Baltica laiendamine ja Rail Baltica kohalik peatus Häädemeeste vallas avardab rohkelt võimalusi ettevõtjatele ja inimestele.

Häädemeestel elades võib veebi vahendusel töötada või õppida ka mujal, seda soosib eelkõige rahulik, looduslähedane ja turvaline elukeskkond, hea transpordiühendus keskustega, aga ka heatasemeline internetiühendus. Eelnimetatu annab eelkõige võimaluse paindlike töötingimustega haritlastele – näiteks projekteerijad, teadlased, loometöötajad jt, kes võivad elada Häädemeeste vallas kas aastaringselt või sesoonselt. Kaugtöökantori teenust pakub Treimani Rahvamaja.

Häädemeeste eelisteks on Eesti turismimagneti ja suvepealinna Pärnu lähedus, meri ja mererand ning suurepärase logistiline asend rahvusvahelise auto- ja rattaturismi marsruudi Via Baltica ääres. Kõrge männimetsaga kaetud rannaluidete vöönd, millest mere poole jäävad liivarannad, on puhkajate seas populaarsed piirkonnad (Kabli, Lemme ja Treimani rannad). Suurima potentsiaaliga on loodus-, matka- ja rannaturismi arendamine, samuti spordi- ja kultuurilaagrite korraldamine. Häädemeeste Suurküla rand on parim paik surfaritele nii suvel kui talvel.

Valla olulisemad turismiteenusepakkujad on Lottemaa, Pärnu Bay Golf Links, Jõulumäe tervisespordikeskus, RMK, Lapanina hotell.

Vallas on neli peamist infopunkti turistidele – Häädemeeste muuseum, Kabli rand, Treimani infopunkt ja külakeskus Tahku Tare Võistes.

Häädemeeste valda läbib ka RMK matkarada ning Euroopa kaugmatkarada E9 (European Long Distance Path E9). Selle projekti raames on märgistatud matkarajad ning saanud täiendust valla

ranna-alad. Reiu randa on rajatud neli puhkekohta koos kahe lõkkeaseme ja tualetiga ning infotahvel; Treimani rahvamaja juurde on paigaldatud puhkekoht ja infotahvel, Häädemeestele ja Iklasse infotahvel. Romantilise Rannatee infostendid on paigaldatud Häädemeestel, Kabli rannas ja Ikla piiripunktis.

Vallas tegutseb ligikaudu 31 majutusettevõtet, kes pakuvad ka erinevaid aktiivse puhkuse võimalusi. Olulised piirkonna maine loojad ja turistide meelitajad on ka piirkonna festivalid jm sündmused: Kabli Päikeseloojangu festival, Tahkuranna suvefestival, Põhja Liivimaa festival, Uulu Lamba Vest.

Elanikud on ettevõtluskeskkonnaga Häädemeeste vallas pigem rahul. Küsitluses hinnati rahulolu (pigem rahul 34,09% ja rahul 20,45%).

6.2 Ettevõtlus ja arendustegevuse kitsaskohad

- töökohtade vähesus
- mujal tööl käimine on elanikele kulukas
- motivatsiooni puudumine
- rahaliste võimaluste piiratus enda koolitamiseks
- madal palgatase võrreldes Pärnuga ja teiste suuremate linnadega
- vabade maade, investeerimisobjektide vähesus
- ebakõla tööjõu kvalifikatsiooni ja tööandjate nõudmiste vahel
- kvalifitseeritud ja motiveeritud tööjõu vähesus, aga ka äriideede ja ettevõtlikkuse puudus
- kiire internetivõrgu puudumine

6.3 Ettevõtlus- ja arendustegevuse arengueesmärgid ja ülesanded

Arengueesmärgid

Piirkondlik ettevõtluse ja ettevõtluskeskkonna arendamine ja soodustamine - toimivad senised ja uued väikeettevõtted. Toimib koostöö vallaga. Noorte ettevõtluse soodustamine.

Välja on kujundatud kaasaegne infrastruktuur, sh aastaringselt kasutatav teedevõrk. Valla vee- ja kanalisatsiooniobjektid on ehitatud ja arendatud vastavalt ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arengukavale. Toimib vajadusi rahuldav ühistransport. Tiheasustusaladel on välja arendatud energiasäästlik tänavavalgustus, bussipeatused on varjualusega ja valgustatud. Populariseeritud on säästvad liikumisviisid - jalgrattateed ja liikumisrajad. Hajaasustusega piirkondades elavate peredele on tagatud head elutingimused, mislääbi on tagatud elanike arvu püsimine ja kasv neis piirkondades. Häädemeeste vallas on lairibavõrgu teenus välja arendatud.

Ülesanded

Luua võimalusi ettevõtlusega alustamiseks/parandamiseks. Ettevõtjad teevad koostööd äri võimaluste laiendamiseks.

Kaasaegne infrastruktuur loob tingimused konkurentsivõimelisemaks ettevõtluskeskkonnaks. Tehniline infrastruktuur peab vastama kaasaja nõuetele ning elanike ja ettevõtjate vajadusele.

Ettevõtlusega alustamist soodustatakse kõikides piirkondades. Samuti on oluline valla väikesadamate ja rannakalanduse arengu toetamine, mis annavad tööd kohalikele ja aitavad kaasa traditsiooniliste tegevusvaldkondade elujõulisusele.

Omavalitsus loob tingimused (läbi planeerimise jms kasutada olevate vahendite) ettevõtluse edasiseks arenguks. Häädemeeste vallas on loodud tingimused väikeettevõtluse arenguks. Tegutsevad senised väikese- ja keskmise suurusega ettevõtted. Noorte ettevõtluse soodustamine, motiveerimine.

Loodusressursside tõhus kasutus - luua turismitegevuseks soodsad võimalused, korrastades üldkasutatavad puhke- ja rekreatsioonialad. Puhketeenused on mitmekesised ja vastavad külastajate ootustele. Ettevõtjad osalevad aktiivselt Romantilise Rannatee koostöövõrgustikus.

Ehitatakse ja varustatakse infrastruktuuriga aktiivse puhkuse keskused, supelrannad ja muud turismi- ja puhkealad. Muudetakse nimetatud alad lihtsasti kättesaadavaks paigutades informeerivad skeemid, viidad ja teadetetahvlid turistide vajadusi silmas pidades. Trükitakse ja levitatakse valda tutvustavaid kaarte ja infovoldikuid. Arendatakse loodus-, matka- ja ATV ning muid radasid koostöös naaberomavalitsustega. Eesti-Läti matkateede väljaarendamise ühisprojekti raames on rajatud ranniku matkarada, mille kasutamist soodustatakse. Toetatakse täismõõdus golfväljaku ja sellega kaasneva infrastruktuuri arendamist ja ehitamist. Lottemaa vahetus läheduses paiknev populaarne Reiu rand on korrastatud. Arendatakse avalike ranna-alasid ja neile ligipääse. Üldkasutatavad puhke- ja rekreatsioonialad on seotud piirkonna ühise kaubamärgiga Romantiline Rannatee ja märgistatud Romantilise Rannatee logoga. Osalemine Romantilise Rannatee ühistegevustes ja Romantilise Rannatee strateegiliste eesmärkide täitmisel. Kasutatakse erinevaid võimalusi fondidest kaasrahastuste saamiseks valla elukeskkonna parendamisel.

Tagada arendustegevuseks vajalike strateegiliste dokumentide olemasolu

On koostatud arendustegevuseks vajalikud strateegilised dokumendid, mis on aluseks fondidest rahastuste taotlemisel.

Veevärgi ja kanalisatsiooni arendamine nii tihe- kui hajaasustuses on üheks oluliseks aspektiks elukeskkonna kvaliteedi tagamisel ja keskkonnahoidlikul toimimisel. Vee- ja kanalisatsiooni objekte ehitatakse ja renoveeritakse vastavalt ÜVK arendamise kavale ja tehnoloogiliste projektidele.

Hajaasustuse programmi jätkumine, mille kaudu rahastatud toetuse abil on võimalik välja ehitada veevärk ja kanalisatsioon, teha korda koduõuest suurele teele viiv juurdepääsutee või paigaldada autonoomseid elektrisüsteeme.

Kiire interneti jõudmine igasse majapidamisse ja ligipääs elektrienergiale on oluline kogu valla territooriumil. Oluline on arendada tiheasustuses välja kaasaegne energiasäästlik tänavavalgustus, valgustada bussijaamad ning tagada liiklejate turvalisus.

Väga oluline on elanike ja külaliste turvalisuse tagamine ja erinevatele teenustele mugava ligipääsu loomine. Prioriteediks on lahendada ohtlikud olukorrad liikluses. Eriti liiklusohhtlikud kohad on Via Baltica teelõikudel Uulu küla ja Arumetsa küla piires. Uulu lõigu vahetus läheduses asub koolimaja ning õpilased on sunnitud mitu korda päevas ületama äärmiselt intensiivse liiklusvooga maanteed. Samuti on oluline jalgrattateede ja liikumisradade võrgustiku arendamine, ühisprojektides osalemine. Kergliiklusteed on vajalikud kohalikele elanikele turvaliseks liiklemiseks valla erinevate asulate ja naabruskonna asulate vahel, samuti on teed olulised piirkonna terviseportlastele ja turistidele. Tähtsal kohal on Pärnust kulgeva kergliiklustee kaudu juurdepääs Jõulumäele. Pikemas perspektiivis on vajalik kergliiklustee ehitamine kogu Pärnu-Ikla maantee äärde lõikude kaupa.

Jälgida tuleb elanike vajadusi, millest tulenevalt optimeeritakse koostöös PÜTK-iga liinivõrku. Bussipeatustesse paigaldatakse valgustatud bussiootepaviljonid, mis teeb ühistranspordi kasutamise mugavamaks.

Tõsta energiatõhusust

Energiatõhusust saab tõsta kõigil objektidel. Energiatõhususe tõstmise eesmärgiks on vähendada küttekulusid ning soojakadusid. Valla prioriteetne eesmärk on muuta energiasäästlikemaks valla koolid ja lasteasutused ning seejärel ka teised valla hooned. Energiatõhususe tõstmiseks on alustatud valla hoonete rekonstrueerimist energiasäästlikumaks.

Tabel 5. Tegevuskava ettevõtlus ja arendustegevuse arengueesmärkide saavutamiseks

Tegevused	Aeg	Rahastaja
Häädemeeste, Võiste, Kabli, Treimani, Ikla ja Massiaru ettevõtlusalade arendamine	Vastavalt võimalustele	KOV, ettevõtjad, F, MTÜ-d
Vallale kuuluvate kinnistute arendamine või võõrandamine (kinnistu olulisus omavalitsuse ülesannete täitmiseks)	2024	KOV
Mustkatete rajamine	2024	KOV, ametkonnad
Loomade varjupaik (osalemine POL ühisprojektis)	Järjepidevalt	KOV, POL, F

Alustavate väikeettevõtjate toetamine tegevuskeskkonna loomisega (kiire ja koostöövalmis asjaajamine)	Vastavalt võimalustele	KOV, F, MTÜ-d, ettevõtjad
Kaugtöökontori võimaluste loomine	Järjepidevalt	KOV, MTÜ-d, ettevõtjad
Väikesadamate arendamine ja arendamise toetamine (Võiste, Jaagupi, Treimani, Rannametsa, Forelli)	Järjepidevalt	KOV, F, erasektor
Häädemeeste lasteaia ja hooldekodu lähiümbruse kujundamine avalikuks pargialaks(Lasteaia tn 5)	Vastavalt võimalustele	KOV, F
Häädemeeste aleviku kujundusprojekti koostamine ja elluviimine	Vastavalt võimalustele	KOV, F
Kergliiklustee Häädemeeste alevikust Häädemeeste tee peatuseni	Vastavalt võimalustele	KOV, F
Üldkasutatavad puhke- ja rekreatsioonialad siduda piirkonna ühise kaubamärgiga "Romantiline Rannatee" ja märgistada RR logoga.	Järjepidevalt	KOV, F, MTÜ-d
Pruulikoja rajamine Romantilisele Rannateele	Vastavalt võimalustele	MTÜ-d, F
Kalakohviku ja majutushoone rajamine Võistesse	Vastavalt võimalustele	MTÜ-d, F
Ajaloolise purjelaevanduskeskuse väljaehitamine koos rannaala arendamisega(promenaadi uuendamine) Kablis	Vastavalt võimalustele	MTÜ-d, F
Lottemaa teemapargi arendamise toetamine	Järjepidevalt	KOV, MTÜ-d, F
Majutusvõimaluste pakkumine Romantilisel Rannateel	Järjepidevalt	MTÜ-d, F
Jahiturismi arendamine k.a jahimaja ehitamine	Vastavalt võimalustele	MTÜ-d, F
Treimani Rahvamaja renoveerimine (hoone soojustus, majutuskohad teisele korrusele köögi ja sauna väljaehitamine)	Vastavalt võimalustele	KOV, MTÜ-d, F
Teeninduskeskuse (pesumaja, juuksur, iluteenindus, massaaž) rajamine Võiste piirkonda	Vastavalt võimalustele	MTÜ-d, F
Uulu muuli, selle ümbruse ja nn Roosiaia korrastamine (valgustuse ja lautrikoha rajamine, pilliroo niitmine)	Vastavalt võimalustele	KOV, RMK, MTÜ-d, F
Avalike ranna-alade arendamine sh puhkekohtade rajamine (Treimani, Kabli, Kihnulaiu, Tahkuranna, Reiu, Uulu)	Järjepidevalt	
Liikumispuudega inimestele supuskoha ja puhkeala rajamine	Järjepidevalt	KOV, MTÜ-d, F

Kabli rannapromenaadi renoveerimine	Järjepidevalt	KOV, MTÜ-d, F
Loovinimeste keskuse Massia arendamine Massiaru vana koolimaja baasil	Vastavalt võimalustele	MTÜ-d, F
Liivi kultuurikeskuse väljaehitamine ja arendamine (kultuur, luule, laagrid) Metsapoolse vana koolimaja baasil	Järjepidevalt	KOV, MTÜ-d, F
Vana-Ikla piiripunkti korrastamine ja väljaarendamine	2024	KOV, F, riik, MTÜ-d
Loodusõppekeskuse rajamine Tolkusele	Vastavalt võimalustele	KOV, F, riik, MTÜ-d
Välireklaami, infotahvlite paigaldamine	Järjepidevalt	KOV, F
Kaartide, infovoldikute ja brošuuride koostamine	Järjepidevalt	MTÜ-d, F
Üldplaneeringu koostamine	Järjepidevalt	KOV
Tervise- ja heaolu profiili koostamine	Järjepidevalt	KOV
Häädemeeste valla arengukava koostamine	Järjepidevalt	KOV
Via Baltica projektides osalemine	Järjepidevalt	KOV, ametkonnad
Pärnu linna ja teiste omavalitsuste koostöös osalemine	Järjepidevalt	KOV, MTÜ-d, ettevõtjad
Maade munitsipaliseerimine	Järjepidevalt	KOV
Kinnistutele seaduslike juurdepääsude tagamine	Järjepidevalt	KOV
Kergliiklustee jätkamine Uulust Siimu teeni	Vastavalt võimalustele	KOV, F, MTÜ-d
Raeküla ristmikust Häädemeeste valla piirini Via Baltica äärde kergliiklustee väljaehitamine (sh valgustus)	Vastavalt võimalustele	KOV, F, ametkonnad
Kergliiklustee Ikla-Rannametsa-Võiste-Uulu koos valgustusega (I etapp Metsakülas Jõulumäe teest Uulu suunas küla lõpuni, II etapp Kõrgekalda bussipeatusest Uuluni)	Vastavalt võimalustele	KOV, F, ametkonnad
Kergliiklustee Asuja tee äärde Häädemeestel	Vastavalt võimalustele	KOV, F, ametkonnad
Uulu-Pärnu kergliiklustee pikendus Jõulumäele (kergtee Uulu-Lepaküla, Lepaküla-Jõulumäe kuni ristumisega teega 19350 Metsaküla-Leina sõiduteega ühiskasutuses)	Vastavalt võimalustele	KOV, F, ametkonnad
Kergliiklusteede sildade või tunnelite ehitus	Järjepidevalt	KOV, F, ametkonnad
Via Baltical, Uulu-Rannametsa lõigul turvaliste peale- ja mahaõitute rajamine	Järjepidevalt	KOV, F, ametkonnad
Teehoiukava uuendamine ja elluviimine	Järjepidevalt	KOV

Tänavavalgustuse uuendamine, renoveerimine, bussipeatuste valgustamine	Järjepidevalt	KOV, F, ametkonnad
Erateede (avalikus kasutuses) rekonstrueerimistoetus	Vastavalt võimalustele	KOV, F, ametkonnad
Teede ja tänavate viidastamine, suuna- ja infoviitade paigaldamine	Järjepidevalt	KOV, ametkonnad
Vee- ja kanalisatsiooni ehitamine- ja renoveerimine vastavalt ÜVK arendamise kavale, tehnoloogilistele projektidele	Järjepidevalt	KOV, F, Häädemeeste VK
Nõuetekohaste tuletõrje veevõtukohtade rajamine vastavalt ÜVK-le	Järjepidevalt	KOV, F, Häädemeeste VK
Häädemeeste bussijaama ehitus	Vastavalt võimalustele	KOV, F
Bussiliikluse korrigeerimine koostöös PÜTK-iga arvestades elanike paiknemist ja liikumisvajadust	Järjepidevalt	KOV, PÜTK
Energiasäästu tööd valla omandis olevatel objektidel	Järjepidevalt	KOV, F,
Häädemeeste vallamaja ja KSK hoone (Pargi tee 1) rekonstrueerimine	Vastavalt võimalustele	KOV, F,
Hajaasustuse programmi tegevuste toetamine	Järjepidevalt	KOV, F,
Lairibavõrkude teenuse arendamine vallas	Vastavalt võimalustele	KOV, F, ametkonnad

Tabel 6. Mõõdikud ja soovitud tulemus

Mõõdikud	Tulemus
Ühisettevõtmised ja äri võimalused on suurenenud.	Toimiv koostöö
Infovahetus ja kohtumised ettevõtjatega on regulaarsed.	Regulaarsed infopäevad
Tööstus- ja tootmisalade ning –objektid on aktiivses kasutuses.	Ettevõtete arvu kasv
Ettevõtluse hoogustumine, tööandjate ja töötajate arvu kasv.	Ettevõtete arvu kasv
Romantilise Rannatee koostöövõrgustiku kasv.	Ettevõtete arvu kasv
Mini- ja õpilasfirmade tegevus on hoogustunud.	Vallas toimivate õpilasfirmade olemasolu ja arvu kasv.
Vallas tegutsevad ettevõtted on tuntud.	Aasta ettevõtte tiitel

Keskkonnasäästlike ettevõtete lisandumine.	Arvu kasv
Puhkajate rahulolu pakutavate teenustega.	Positiivne tagasiside
Joogivee kvaliteet.	Veeproovide näitajad paranevad
Internetiühenduste kättesaadavus.	Kiireinternetiga kaetud ala suurenemine
Tänavavalgustus on alevikes ja suuremates külates.	Toimiva tänavavalgustuse mahu kasv
Ühistransport on valla piires tagatud.	Kõigis piirkondades taseme säilimine
Ühisveevärgi ja kanalisatsiooniga liitunute arv kasvab.	ÜVK kättesaadavus suureneb
Hajaasustuse programmi aktiivne jätkumine.	Kasusaajate arvu kasv
Kohalikud maanteed (vallateed) ja avalikus kasutuses olevad erateed on hooldatud.	Positiivne tagasiside
Liiklusohutus on tagatud.	Liiklusohutlike kohtade arvu vähenemine

7. Sotsiaalhoolekanne ja tervishoid

7.1 Ülevaade olukorrast

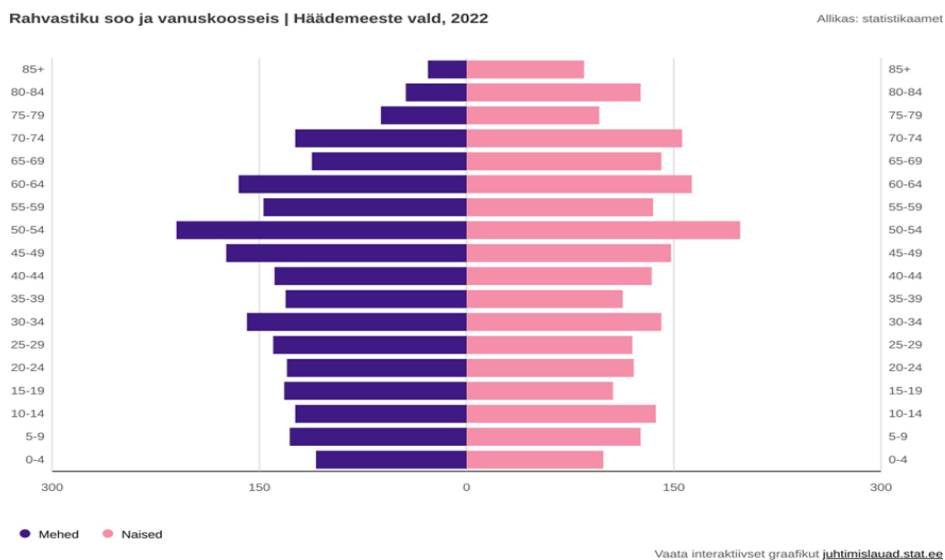
Kohaliku omavalitsuse põhilisteks ülesanneteks sotsiaalhoolekande korraldamisel on sotsiaalteenuste, vältimatu sotsiaalabi ja muu abi andmise korraldamine, sotsiaaltoetuste määramine ja maksmine ning eestkostetasutuse töö korraldamine.

Häädemeeste valla elanike teenindamisel on seatud eesmärgiks elanike teenindamine võimalikult nende elukoha lähedal. Selleks on korraldatud vallaelanike vastuvõtt kolmes kohas - Häädemeestel, Uulus ja Võistes.

Häädemeeste Vallavalitsuses korraldavad sotsiaaltööd sotsiaalnõunik, sotsiaaltöö spetsialist, puuetega inimeste hoolekande spetsialist, lastekaitseõunik ja avahooldustöötaja.

Häädemeeste Vallavolikogu juurde moodustatud haridus- ja sotsiaalkomisjon tegeleb sotsiaalhoolekande arendamise, rahastamise ja kohaliku omavalitsuse tööks vajaliku seadusandluse kujundamisega. Häädemeeste Vallavalitsuse poolt on moodustatud pereabikomisjon, mille tegevuse eesmärgiks on tagada sotsiaalkaitse abivajavatele isikutele, toetada ja suurendada inimese iseseisvat toimetulekut ja sotsiaalset kaasatust, luua võrdseid võimalusi, saavutada tööhõive kõrge tase, ennetada töötust ning toetada töö- ja pereelu ühitamist. Vallavalitsuse pereabikomisjon otsustab ja teeb ettepanekuid sotsiaaltoetuste ja -teenuste

määramiseks ning hooldusküsimuste lahendamiseks. Pereabikomisjon tegevuse vorm on valdkondade ülene.

Joonis 7. Rahvastiku püramiid (allikas: Statistikaameti andmebaas)

Häädemeeste valla soo- ja vanusejaotuse alusel on vanemaealiste elanike osatähtsus suur. Enim elab vallas 50-54-aastaseid naisi (178) ja mehi (212). Statistikaameti andmetel järgnevad meeste 45-49 vanusegrupp (198) ja seejärel 30-34 aastased mehed (193). Nimetatud andmetest joonistub selgelt välja, et meeste osakaal rahvastikust hakkab vanuse suurenedes järsult vähenema, samas kui naiste osakaal Häädemeeste elanike hulgas püsib pigem stabiilse ja üldist rahvastiku arvu arvesse võttes pigem kõrgena.

Häädemeeste vald osutab mitmeid sotsiaalteenuseid. Eluasemeteenust osutatakse Võiste sotsiaalmajas, kus asub 7 tuba ühiskasutatavate hügieeniruumidega ja 3 eraldiseisvat korterit. Enamus sotsiaaleluruumide on rahuldavas seisukorras, kuid vajavad lähiajal renoveerimist.

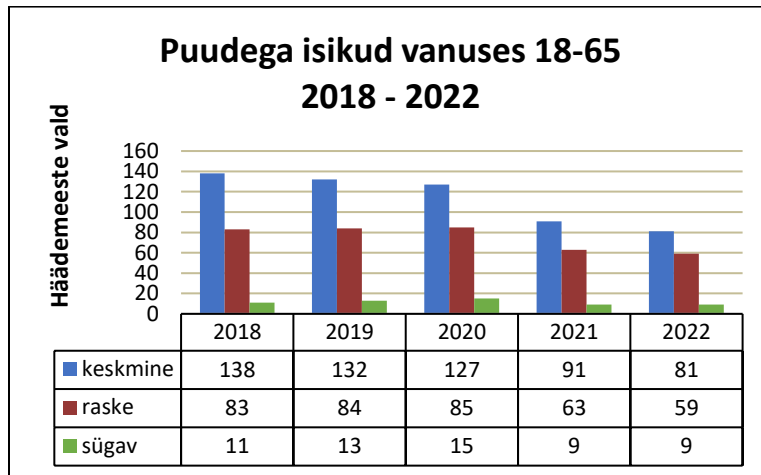
Koduteenust osutab üks avahooldustöötaja. 2022. aastal osutati lepinguliselt koduteenust 15-le abivajajale, lisaks isikud, kes vajasid teenust ühekordselt ehk 1-5 korda aastas.

Ööpäevaringset üldhooldusteenust pakub Häädemeeste vallas Häädemeeste Eakate Kodu, kus on teenuskohti kuni 69-le inimesele.

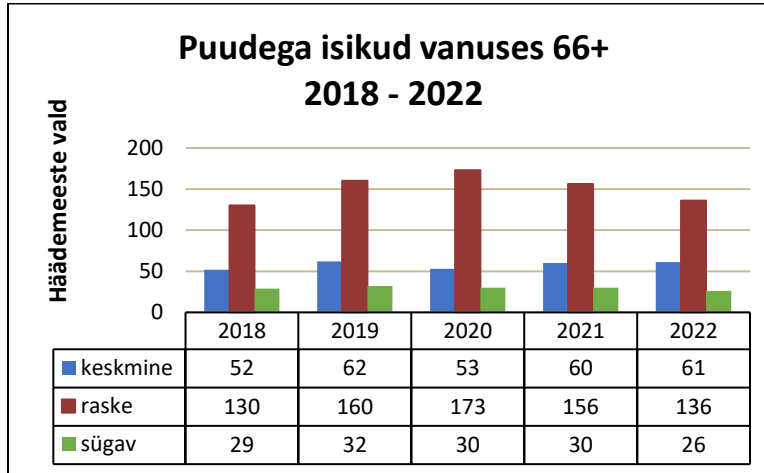
Eakate ja puuetega inimeste sotsiaalteenuseid ostetakse veel lisaks erinevatelt Pärnu maakonna hooldusteenust pakkuvatelt asutustelt. Näiteks 2023. aasta juuniku seisuga toetab vald rahaliselt 23-ne abivajaja ööpäevaringset üldhooldusteenusel viibimist väljaspool Häädemeeste valda. Muid abivajadusest tulenevaid sotsiaalteenuseid korraldab vald oma elanikele peamiselt Pärnu linna teenuseosutajate kaudu (võlanõustamine, perelepitus-, varjupaiga-, turvakodu- teenus, jne).

Häädemeeste vald osaleb aastatel 2020-2023 aastal Pärnumaa Ühistranspordikeskuse pilootprojektis „Sotsiaaltransporditeenuse korraldusmudelite testimine“, mida rahastab Euroopa

Sotsiaalfond. Häädemeeste valla elanikest kasutas sotsiaaltransporditeenust 2022. aastal 126 hinnatud abivajajat. Projekti tulemusena on välja arendatud ühtne sotsiaaltransporditeenuse pakkumine Pärnumaal. Projekti vahenditest on hangitud teenuse osutamiseks vastavad abivahendid, kohandatud transpordivahendid, tööle rakendatakse operaatorteenus ning välja töötatud on vastavad teenuse osutamise alused.

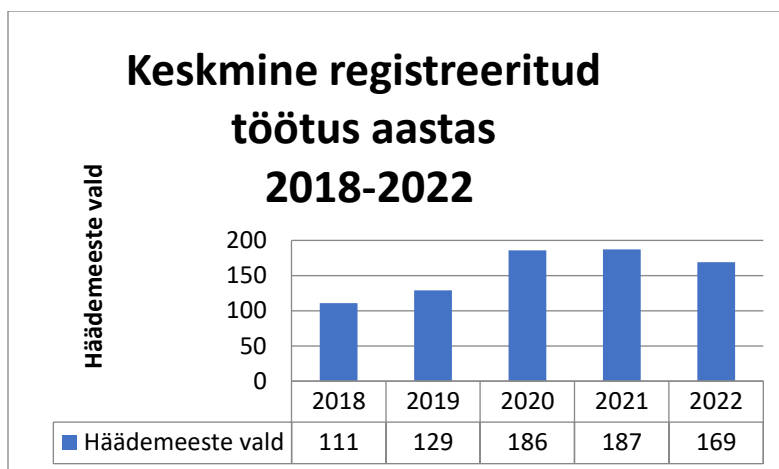

Joonis 8. erivajadustega isikud vanuses 18-65 (allikas: Sotsiaalkindlustusamet)

Joonis 9. erivajadustega isikute arv vanuses 66+ (allikas: Sotsiaalkindlustusamet)

Häädemeeste valla osutab erihoolekandeteenuseid psüühiliste erivajadustega klientidele. Igapäevaelu toetamise teenust osutatakse 3-le, toetatud elamise teenust 3-le ja töötamise toetamise teenust 3-le erivajadusega inimesele.

Joonis 10. Keskmine registreeritud töötute arv aastas (allikas: Eesti Töötukassa)

Sotsiaalhoolekande seaduse alusel vallavalitsuse määratav ning riigieelarvest finantseeritav sotsiaaltoetus on toimetulekutoetus. Toimetulekutoetus tagab minimaalsed vahendid isiku või leibkonna esmavajaduste rahuldamiseks. 2023. aastal on riiklik toimetulekupiir üksi elavale isikule või perekonna esimesele liikmele 200 eurot kuus. Toimetulekupiir perekonna igale alaealisele liikmele 240 eurot kuus. Perekonna teisele ja igale järgnevale täisealisele liikmele 160 eurot kuus. Lisaks hüvitatakse toetuse saajale eluasemekulud vastavalt Häädemeeste Vallavolikogu poolt kehtestatud määradele. 2022. aastal taotles toimetulekutoetust 87 leibkonda, kokku esitati aastas 350 taotlust toimetulekutoetuse maksmiseks.

Tööandjate seisukohalt valitseb vallas hooajaliselt töøjõupuudus, kuid teisalt on statistika andmetel olemas suur hulk töötuid. Ülalpeetavate määr on alates 2018. aastast olnud Häädemeeste vallas tõusutrendis. Kui 2018. aastal oli ülalpeetavate määr 53,1 siis 2022. aastal juba 58,6 mis on natuke kõrgem kui Eesti keskmine (58,2). Mida väiksem on ülalpeetavate määr, seda väiksem on töötavate inimeste koormus sotsiaalsüsteemile. See teave on oluline eelarvepoliitika seisukohalt, sest eelarve tulud sõltuvad tööhõivest.

Häädemeeste vald maksab sotsiaaltoetusi Häädemeeste valla rahvastikuregistris olevatele inimestele Häädemeeste Vallavolikogu poolt kehtestatud korras.

Valla eelarvest finantseeritavad sotsiaaltoetused jagunevad sissetulekust sõltumatuteks ja sissetulekust sõltuvateks toetusteks. Sissetulekust sõltumatud toetused on: sünnitoetus, matusetoetus, eakate sünnipäevatoetus, toetus I klassi õppima asunud laste vanematele, hooldajatoetus. Sissetulekust sõltuvate toetuste määramist reguleerib Häädemeeste Volikogu poolt vastuvõetud vastav kord.

Häädemeeste valla abivajajatele osutatakse või korraldatakse kõiki sotsiaalhoolekande seadusest tulenevaid kohustuslikke sotsiaalteenuseid, mis vajavad tulevikus veelgi arendamist ja mahulist suurendamist vastavalt abivajajate vajadustele. Lisaks võimaldatakse täiendavaid spetsiifilisi sotsiaalteenuseid ja makstakse sotsiaaltoetuseid juhtumipõhiselt, lähtudes isiku või pere individuaalsetest vajadustest.

7.2 Sotsiaalhoolekande ja tervishoiu kitsaskohad

- Probleemiks on sotsiaalteenuste nt (isiklik abistaja, tugiisik) kättesaadavus abivajavale isikule tema elukoha lähedal teenusepakkujate puuduse tõttu.
- Häädemeeste Eakate Kodus kvalifitseeritud tööjõu puudus.
- Erivajadustega isikutel puudub juurdepääs paljudesse avalikesse hoonetesse ja ametiasutustesse.
- Elanikkonna vaimse tervise ja toimetuleku probleemide suurenemine, sellest tulenevalt spetsialistide töökoormus kasv ning spetsiifilisemate teenuste vajadus.
- Viimastel aastatel on sotsiaaltöö sihtgrupid suurenenud (erivajadustega psüühilised isikud, töötud, eakad, pered) ja lisandunud uusi sihtgruppe (nt muukeelsed inimesed, sõjapõgenikud, NEET noored), kes vajavad spetsiifilist lähenemist sotsiaaltöötaja poolt ja kliendikeskseid lahendusi.
- Sotsiaaleluruumide suur puudus ja olemasolevad vajavad kapitaalset renoveerimist.
- Puuduvad ruumid sotsiaal-, sh erihoolekandeteenuste ja erinevatele sihtgruppidele suunatud teenuste osutamiseks ja arendamiseks.

7.3 Sotsiaalhoolekande ja tervishoiu arengueesmärgid ja ülesanded

Kõigile abivajajatele on tagatud sotsiaalne kaitse ja sobivad toetavad teenused, ennetamaks sotsiaalsete probleemide tekkimist ja süvenemist üksikisiku, perekonna ja ühiskonna tasandil. Tagatud laste ja noorte sotsiaalne turvalisus ning lastega perede toimetulek.

Ülesanded

- Erinevate sihtrühmadega tegelemiseks on kujunenud hea koostöö partneritega: haridusasutused, politsei, perearst, Punane Rist, Vaimse Tervise Keskus, Töötukassa, Päästeamet ja teised MTÜ-d.
- Kogukonnad on aktiivsed abivajaja märkajad ning teavitajad.
- Kvalifitseeritud spetsialistid.
- Perearstiteenus on kättesaadav, perearsti vastuvõtt on korraldatud kolmes valla piirkonnas (Häädemeeste, Uulu, Võiste). Häädemeeste alevikus on apteek ja Pärnu Haigla üks kiirabi õbrigaad.
- Tegutseb Häädemeeste valla tervise ja heaolu nõukogu tervise teemade tähtsustamiseks, terviseedenduse koostöö arendamiseks ja tervistava elukeskkonna kujundamiseks. Koostatud on valla tervise ja heaolu profiil.

- Häädemeeste Eakate Kodus toimub kvaliteetse hooldusteenuse osutamine ööpäevaringselt isikutele, kelle toimetulekut ei ole võimalik tagada teiste sotsiaalteenuste või muu abi osutamisega.
- Lähtutakse isiku vajadustest. Eelistatakse abimeetmeid, mis on suunatud võimaluste leidmisele ja isiku suutlikkuse suurendamisele korraldada oma elu võimalikult iseseisvalt. Fookuses on laste heaolu ja turvalise kasvukeskkonna tagamine.
- Kaasata sotsiaalteenuste laiendamiseks kolmanda sektori poolt pakutavat ressursi.
- Sotsiaalse abituse vältimiseks ja selle ennetamiseks kaasata kogukondi ja perekondi.
- Kogukonna ja perekonna teadlikkuse tõstmine, ennetustegevuse tõhustamine (koolitused, infopäevad, ennetusprogrammid).
- Viimastel aastatel on suurenenud sotsiaaltöö sihtgrupid ning lisandunud uusi abivajajate sihtgruppe, mis on tekitanud vajaduse uute sotsiaalvaldkonna spetsialistide järele.
- Arvesse võttes elanikkonna üldist vananemist ja eakate elanike osakaalu suurenemist ning eakate soove elada võimalikult kaua oma harjumuspäras keskkonnas, on vajalik sihtgrupi vajadustest lähtuvalt koduteenuse laiendamine.
- Leida võimalusi kolmanda sektori ja vabatahtlike tõhusamaks kaasamiseks sotsiaalteenuste pakkumisel.
- Parandatakse erivajadustega inimeste ligipääsetavust avalikele asutustele ja teenustele.
- Sotsiaaltransporditeenuse kättesaadavuse jätkuv tagamine koostöös Pärnumaa Ühistraspordikeskusega.
- Apteegiteenuse kättesaadavuse laiendamine Uulu piirkonda.

Tabel 7. Tegevused sotsiaalhoolekande ja tervishoiu arengueesmärkide saavutamiseks

Tegevused	Aeg	Rahastaja/ vastutaja
Võiste sotsiaalaja renoveerimine/ehitamine	Järjepidevalt	KOV, F, ametkonnad
Massiaru sotsiaalaja lammutamine	2023 - 2024	KOV, F
Sotsiaalhoolekande teenuste arendamine koostöös kolmanda sektori ja teiste omavalitsustega	Järjepidevalt	KOV, F, ametkonnad
Koduteenuse laiendamine	Järjepidevalt	KOV, ametkonnad
Eluasemete kohandamine erivajadustega inimestele	Järjepidevalt	KOV, ametkonnad

Intervallteenuskohtade loomine Häädemeeste Hooldekodu baasil	Vastavalt võimalustele	KOV, ametkonnad
Sotsiaalpindade loomine	Järjepidevalt	KOV, ametkonnad
Aptegiteenuse laiendamine	Vastavalt võimalustele	KOV, ettevõtjad
Kiirabiteenuse olemasolu tagamine	Järjepidevalt	KOV, ametkonnad

Tabel 8. Mõõdikud ja soovitud tulemus

Mõõdikud	Tulemus
Perearsti vastuvõtt valla erinevates piirkondades	Toimiv perearstiteenus kolmes piirkonnas (Häädemeeste, Võiste, Uulu)
Vallas on tagatud aptegiteenus.	Aptekide olemasolu Häädemeeste alevikus ja Uulu külas.
Toimiv sotsiaaltransporditeenus sihtgrupile.	Sihtgrupile on teenus kättesaadav.
Koostöö kolmanda sektoriga	Osaletud ühisprojektides. Läbi viidud koolitused, infopäevad.
Sotsiaalteenused on kõrge kvaliteediga.	Tagatud piisav arv kvalifitseeritud spetsialiste sotsiaalteenuste kvaliteetseks osutamiseks erinevatele sihtgruppidele.
Sotsiaal- ja hoolekande valdkonnas töötavate inimeste väärtustamine	Toimuvad sotsiaal- ja hoolekande valdkonna töötajatele järjepidevad täiend- ja motivatsioonikoolitused, supervisioonid (töönõustamised), tunnustamine, konkurentsivõimeline töötasu.
Lastele, peredele ja noortele pakutakse toetavaid teenuseid.	Iseseisev toimetulekuvõime on kasvanud, juhtumite arv on vähenenud.
Vallas on olemas terviseprofiil.	Teadlikkuse kasv
Rahvatervise ja turvalisuse projektides osalemine.	Teadlikkuse kasv
Erivajadustega isikute ligipääsetavuse tagamine avalikele asutustele ja teenustele	Tagatud ligipääs nii asutustesse kui informatsioonile (vaegnägijad ja -kuuljad)

Sotsiaaleluruumide arv ja kvaliteet	On tagatud sotsiaaleluruumide piisav arv erinevatele sihtgruppidele. Olemasolevad sotsiaaleluruumid on renoveeritud.
Koduteenuse kättesaadavus	Eakad saavad elada võimalikult kaua harjumuspärasest keskkonnas. Tagatud kvaliteetne koduteenus.
Intervallteenuse pakkumine Häädemeeste Eakate Kodus	Toimiv kvaliteetne intervallteenus

8. Kultuur, sport ja vaba aeg

8.1 Ülevaade olukorrast

Häädemeeste vallal on pikaajalised kultuuritraditsioonid ja rikas kultuurilugu. Kultuuriasutustel on välja kujunenud traditsioonilised sündmused. Edendatakse rahvakultuuri ja korraldatakse erinevaid kultuuri- ning vabaajaüritusi. Olulisel kohal on täiskasvanute ja noorte ringitöö. Ringide tegevusnäitajad sõltuvad ühest küljest vastavat huvi omavate elanike arvust piirkonnas ja teisest küljest motiveeritud ja kvalifitseeritud ringijuhtide olemasolust. Positiivse trendina saab märkida kultuuriasutuste, külaseltside jt kolmanda sektori organisatsioonide koostööd valla kultuuriürituste korraldamisel.

Küsitluses hinnati rahulolu kultuurisündmustega (pigem rahul 52,27% ja väga rahul 27,27%), sportimisvõimalustega (rahul 34,09% ja väga rahul 27,27%).

Kultuurialal tegutsevad Häädemeeste Vallavalitsuse hallatavad asutused:

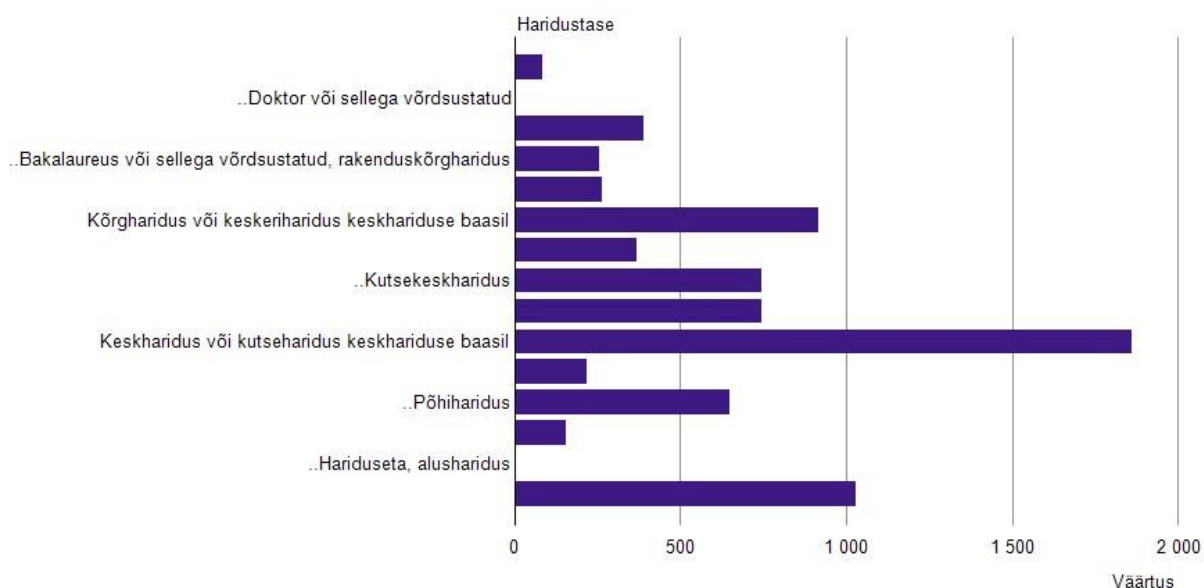
- Uulu Kultuuri- ja Spordikeskus (KSK)
- Uulu Raamatukogu
- Tahku Tare külakeskus
- Võiste Raamatukogu
- Häädemeeste Raamatukogu
- Häädemeeste Seltsimaja
- Häädemeeste Muuseum
- Kabli Seltsimaja
- Treimani Rahvamaja

Rahvusvaheliselt on tuntud vallas tegutsevad asutused

- SA Jõulumäe Tervisespordikeskus
- Lottemaa
- Pärnu Bay Golf Links

Üheks ühiskonna vajaduseks on elukestev õpe ehk täiskasvanuharidus.

Täiskasvanuharidus on organiseeritud õppetegevus teadmiste, oskuste ja vilumuste omandamiseks ning nende säilitamiseks või täiendamiseks. Õppimine võib toimuda mistahes tasemel või meetodil.

Allikas: Statistikaamet

Joonis 11. Haridustaseme jaotus Häädemeeste vallas 2021. aasta seisuga.

Igal aastal õpib 20-30 kohustuslikust koolieast vanemat vallakodanikku Pärnu Täiskasvanute Gümnaasiumis, et viia lõpule vahepeal katkenud koolitee.

Elukestev õpe tähendab pidevat eneseharimist ja ühiskonnaga kohandumist konkurentsipüsimiseks. Elukestev õpe on paratamatu, inimeste teadmised ja oskused arenevad koos ühiskonna muutuste ja tehnoloogia arenguga. Elukestva õppimise aluseks on tahe õppida, huvi meid ümbritseva maailma vastu ning oskus kasutada õigeid õppimismeetodeid. Elukestva õppimise

peamiseks motivaatoriteks on suurem tööga ja endaga rahulolu, helgemad tulevikuperspektiivid, konkurentsivõime säilitamine ning kasvav sissetulek.

Meie haridusasutused ja kultuuri ning vabaaja-asutused tegelevad täiskasvanud inimestele enesearendamisvõimaluste pakkumisega. Näiteks on koolitatud mitmeid gruppe lapsevanemaid „Imelised aastad“ programmi raames. Läbi on viidud tööklubi töötutele nende konkurentsivõime tõstmiseks. Klubide ja seltsimajade juures tegutsevad huviringid täiskasvanutele, mis on väga oluline sotsiaalse võimekuse säilitamiseks ning uute oskuste omandamiseks (nt pikkade traditsioonidega maalilaager Treimani Rahvamajas). Raamatukogud on olnud abiks oma sihtgrupi digipädevuse tõstmisel.

8.2 Kultuuri, spordi ja vaba aja kitsaskohad

- Vald asub geograafiliselt suurel territooriumil. Piirkondadel tugevalt välja kujunenud oma traditsioonid. Ühise identiteedi loomine on aeganõudev, aga võimalik.
- Kõigil küladel ja asumitel puuduvad tugevad liidrid, kes tõmbaksid elanikke kaasa oma elukeskkonna parendamisse.
- Vähene on kohalikus kultuuriloos oluliste inimeste mälestuste kasutamine. Samuti pööratakse vähest tähelepanu nt suurkujude hauaplatside korrastamisele ning tähtpäevadel nende haudadel küünalde süütamisele.
- Laiendada võimalusi avada suviseid töömaleva rühmi laste tööharjumuste loomiseks.
- Vajalik on määratleda kultuurivaldkonna pikaajalised eesmärgid.
- Aktiivsed inimesed kattuvad ettevõtmiste lõikes.
- Aktiivseid külainimesi väärtustatakse vähe.
- Kohati vananenud spordiinventar, sh jõusaalide vahendid.

8.3 Kultuuri, spordi ja vaba aja arengueesmärgid ja ülesanded

Arengueesmärgid

Häädemeeste vald väärtustab kultuuri, kultuuritöötajaid ja võimaldab erinevaid sportimis- ja liikumisharrastusi erinevatele eagruppidele.

Läbi elujõulise kogukonna külade säilitamine ja jätkusuutliku kultuuri arendamine - toimub aktiivne kultuuri-, spordi- ja seltsielu kõigis alevikes ja külates. Vallas on heakorrastatud rahvamajad, laululava ja muuseum. Spordirajatised on kaasajastatud ja avatud kõikidele huvilistele. Raamatukogud on kaasajastatud ja raamatukoguteenused on valla suuremates asumites kättesaadavad. Toetatakse vallas toimuvaid nii traditsioonilisi kui uusi kultuurisündmusi.

Ülesanded

Tagada valla kultuuri- ja seltsielu jätkumiseks vajalike tingimuste olemasolu

Kultuuri- ja seltsielu edendamiseks rekonstrueeritakse valla kultuuriasutused. Paljude vallas asuvate puhkekeskuste õuealad on muutunud piirkondliku vaba aja veetmise kohtadeks, seega on oluline nende korrashoid. Uulu Kultuuri- ja Spordikeskuses vajab uuendamist akustika.

Vald toetab traditsiooniliste vallaüleste kui ka -siseste ürituste ja külapäevade jätkamist. Toetatakse ka MTÜ-de ja seltside tegevust. Väärtustatakse valla ajaloo ja vallaga seotud isikute ja mälestuste jäädvustamist, korraldades näitusi ja välja andes trükiseid. Koostatakse ühtne sündmuste kalender, mis koondaks kõiki valla seotud üritusi nii valla territooriumil kui ka väljaspool. Kuna liivlastel on olnud tähtis roll Läänemere piirkonna ajaloos, on eesmärgiks avada piirkonnas liivlaste kultuuri tutvustav keskus. Selles osas on vajalik ka koostöö lätlastega.

Lua mitmekülgsed võimalused tervise- ja rahvaspordi harrastamiseks ja vaba aja veetmiseks.

Häädemeeste valla tervise- ja rahvaspordi jaoks väga olulist Jõulumäe Tervisespordikeskuse edasist arengut toetatakse kooskõlas Jõulumäe Tervisespordikeskuse arengukavaga. Toetatakse küladesse spordirajatiste rajamist.

Rahva tervise ja sportimisharjumuste parandamiseks on vajalik jätkuvalt arendada uusi ja säilitada olemasolevaid sportimisvõimalusi. Prioriteediks on Häädemeeste Keskkooli staadioni rekonstrueerimine, mis parandab nii valla õpilaste kui ka vallarahva sportimisvõimalusi ning võimaldab suuremate spordiürituste korraldamist.

Võimaluseks on valla piires vabaõhu jõulinnakute rajamine ning vananenud spordiinventari väljavahetamine avanevate projektide toel. Jätkatakse traditsiooniliste, vabaõhuürituste ja kontsertide korraldamist koostöös MTÜ-de ja erasektoriga.

Aktiivne ja terve vallakodanik

Vallaelanikele korraldatakse erinevaid tervistavaid tegevusi. Terviseedenduse alase töö arendamiseks ja tervistava elukeskkonna kujundamiseks on moodustatud tervisenõukogu. Koostatakse tervise- ja lapse heaolu profiil.

Tabel 9. Tegevused kultuuri, spordi ja vaba aja arengueesmärkide saavutamiseks

Tegevused	Aeg	Rahastaja
Elanike omaalgatuse ja initsiatiivi jätkuv toetamine eesmärgiga parendada külade elukeskkonda	Järjepidevalt	KOV, F, MTÜ-d
Traditsiooniliste ettevõtmiste (valla tähtpäevad, külapäevad jne) jätkamine ja arendamine/järjepidevuse tagamine	Järjepidevalt	KOV, F, MTÜ-d
MTÜ -de, seltside tegevuse toetamine	Järjepidevalt	KOV, F, MTÜ-d

Kabli seltsimaja arendamine	Vastavalt võimalustele	KOV, F, MTÜ-d
külakeskuse Tahku Tare rekonstrueerimise jätkamine koos õueala rekonstrueerimise ja hoone sisustamisega ning biopuhasti väljaehitamise	Vastavalt võimalustele	KOV, F, MTÜ-d
Tõllapulga külaplatsi (spordi- ja mänguväljakud) edasiarendamine	Vastavalt võimalustele	KOV, F, MTÜ-d
Treimani Rahvamaja renoveerimine (välisfassaad, majutuskohad II korrusele, köögi ja sauna väljaehitamine)	Vastavalt võimalustele	KOV, F, MTÜ-d
Võiste suveaia rekonstrueerimine	Vastavalt võimalustele	KOV, F, MTÜ-d
Kohaliku toidu ja väikeettevõtluse väärtustamine läbi Häädemeeste valla nimiürituste	Vastavalt võimalustele	KOV, F, MTÜ-d
Vanatehnika varamu rajamine Võistes (hoone rekonstrueerimine)	Vastavalt võimalustele	KOV, F, MTÜ-d
LEADER- tüüpi tegevuste toetamine (Leader k.a. PLPK, Romantiline Rannatee ja Kalanduse-Leader)	Vastavalt võimalustele	KOV, F, MTÜ-d
Valla ajaloo ja vallaga seotud isikute mälestuse jäädvustamine – ajalootuba, muuseumide ekspositsioonide kaasajastamine	Järjepidevalt	KOV, F, MTÜ-d
SA Jõulumäe Tervisespordikeskuse arengu toetamine kooskõlas sihtasutuse arengukavaga	Järjepidevalt	KOV, F, MTÜ-d
Külaplatside sh mängu- ja palliplatside rajamise toetamine	Järjepidevalt	KOV, F, MTÜ-d
Õpperadade loomine Reiu – Raeküla, Mereküla-Uulu piirkonda koostöös naaberomavalitsuste ja MTÜ-dega	Vastavalt võimalustele	KOV, F, MTÜ-d
Vabaõhu jõulinnakute rajamine Uulu, Võistesse	Vastavalt võimalustele	KOV, F, MTÜ-d
Mängu- ja spordiväljakute rajamine küladesse	Vastavalt võimalustele	KOV, F, MTÜ-d
Häädemeeste ja Võiste laululava renoveerimine sh renoveerimisprojektide koostamine	Vastavalt võimalustele	KOV, F, MTÜ-d
Uulu laululava ehitamine	Vastavalt võimalustele	KOV, F, MTÜ-d
Uisuväljakute rajamine	Vastavalt võimalustele	KOV, F, MTÜ-d
Häädemeeste valla raamatukogude ühendamine üheks asutuseks	2025	KOV
Jõusaalide vahendite uuendamine	Järjepidevalt	KOV, F, MTÜ-d

Uulu KSK välja ehitamata pindade kasutuselevõtt - seiklusmänguväljaku rajamine keldrikorrusele	Vastavalt võimalustele	KOV, F, MTÜ-d
Uulu KSK akustika parandamine, lavatehnika ja valgustehnika baasi soetamine	Vastavalt võimalustele	KOV, F, MTÜ-d
Valla elanike tervisekäitumise seire ning tervistavate tegevuste korraldamine ja läbiviimine	Järjepidevalt	KOV, MTÜ-d
Reiu -Raeküla terviseradadega seotud ühistegevused ja terviseradade arendamine	Vastavalt võimalustele	KOV, F, MTÜ-d
Toimiv tervisenõukogu terviseedendus alase töö arendamiseks ja tervistava elukeskkonna kujundamiseks	Järjepidevalt	KOV-id
Uulu piirkonda kogukonnakeskuse loomine	Vastavalt võimalustele	KOV, F, MTÜ-d
Tervise- ja heaolu profiili ajakohastamine	Järjepidevalt	KOV

Tabel 10. Mõõdikud ja soovitud tulemus

Mõõdikud	Tulemus
Kultuuriasutused leiavad aktiivset kasutamist.	Osavõtjate arvu kasv
Osalemine maakondlikel ja vabariiklikel sündmustel.	Osalejate arvu kasv
Traditsiooniliste sündmuste jätkumine.	Toimuvad traditsioonilised üritused.
Rahulolu teenusega.	Rahulolu-uuringu tulemused
Spordirajatisi kasutatakse aktiivselt	Huvi ja kasutajate arvu kasv

9. Turvalisus

9.1 Ülevaade olukorrast

Parima elukeskkonna loomine piirkonnas eeldab turvalisuse valdkonna tähtsustamist nii arengukavas kui järgnevate aastate tegevusplaanides. Olulisel kohal on turvalisus erinevate tegevusvaldkondade lõike. Olulised on teedevõrgu arendamine liiklusohutust silmas pidades, päästevõimekuse arendamine, elanike turvalisusealase teadlikkuse tõstmine ja sellekohane koostöö kogukonnaga, võimekuse loomine erinevate kriisiolukordade tarbeks ja kogukonna turvalisus.

Häädemeeste vallas asub riigi poolt 2015. aastal rajatud kaasaegne politsei- ja päästkeskuse hoone koos päästkeskuse ja politseitööruumidega. Samuti asub Häädemeestel Pärnu Haigla üks kiirabi õebrigadidest.

Häädemeeste vald kuulub Lääne prefektuuri Pärnu politseijaoskonna Pärnumaa piirkonnagrupi tööpiirkonda. Kohapeal asub Häädemeeste Päästekomando.

Vabatahtlikest organisatsioonidest tegutsevad vallas 2016. aastal asutatud Jaagupi Vabatahtlik Merepääste MTÜ, mille eesmärk on parandada kogukonnateenuseid, lisada atraktiivsust ning anda võimalus kohalikele elanikele piirkonna arendamisel kaasa lüüa. Ühingu kodusadamaks on Pärnumaal Häädemeeste vallas asuv Jaagupi sadam.

2022. a asutati Uulu Vabatahtlik Päästeselts tegevuskohaga Uulus. Ühingu eesmärkideks on kogukonna turvalisuse tõstmine läbi ennetustegevuste ja elanikkonna toetamine kriisiolukordades.

Elanikud on turvalisusega Häädemeeste vallas pigem rahul. Küsitluses hinnati rahulolu pigem rahul 45,45% ja rahul 38,64%.

9.2 Turvalisuse kitsaskohad

- Naabrivalve piirkondade vähesus
- Via Baltica liiklusohutuse küsimused
- Vana-Ikla maantee liiklusohutuse küsimused
- Kergliiklusteid ja ülekäigukohtasid ei ole piisavalt
- Tänavavalgustus asulates on ebapiisav
- Mobiilsete laadimisjaamade puudumine
- Kogukonnakeskustes autonoomse elektrisüsteemi puudumine

9.3 Turvalisuse valdkonna arengueesmärgid ja ülesanded

Arengueesmärgid

Häädemeeste valla elukeskkond on turvaline.

Politsei, Päästeameti komando ning kiirabibrigaad asuvad kohapeal. Jätkeb koostöö vabatahtlike päästeühingutega.

Evakuatsioonikohad on valmisolekus. Kogunemiskohad paiknevad mitmes piirkonnas ning nende kaudu on tagatud elanikkonna esmaste vajaduste rahuldamine kriisiolukorras (soe, vesi, info, toit).

Ülesanded

Kujundada ohutu elukeskkond ning suurendada vallaelanike teadlikkust käitumiseks kriisiolukordades, kinnistada ja vajaduse korral muuta hoiakuid ja käitumist, et vähendada õnnetusi ja vajadust tegeleda õnnetuste tagajärgedega.

Erinevad ennetustegevused pääste ja kriisi alal.

Kuritegevuse ennetustööd lastele ja noortele, selgitamaks neile kuritegevuse ohte ja tagajärgi.

Teabepäevade ja õppuste korraldamine kriisiolukordades käitumise teadvustamiseks.

Mobiilsete laadimisjaamade paigaldamine.

Kogukondliku turvalisuse edendamine.

Vandaalitsemise vältimiseks koostöös politseiga turvakaamerate paigaldamine ümbruse jälgimiseks.

Naabrivalve piirkondade laiendamine.

Tabel 11. Tegevused turvalisuse arengueesmärkide saavutamiseks

Tegevused	Aeg	Rahastaja/ vastutaja
Laste turvalise koolitee tagamine	järjepidevalt	KOV, F, MTÜ-d
Turvakaamerate paigaldamine keskasulatesse	vastavalt võimalustele	KOV, F, MTÜ- d, ametkonnad
Tuletõrje veevõtukohtade korrastamine	vastavalt võimalustele	KOV, F, MTÜ- d, ametkonnad
Uulu keskasula liikluskorralduse turvalisemaks muutmine VIA Baltical	vastavalt võimalustele	KOV, F, MTÜ- d, ametkonnad
Õpilastranspordiliinide loomine	vastavalt võimalustele	KOV, ametkonnad
Evakuatsioonikohtade valmisoleku tagamine	vastavalt võimalustele	KOV, F, MTÜ- d, ametkonnad
Kogunemiskohtades kriisivalmiduse tagamine	järjepidevalt	KOV, F, MTÜ- d, ametkonnad
Kuritegevuse ennetustöö	järjepidevalt	KOV, F, MTÜ- d, ametkonnad
Naabrivalve arendamine külades	järjepidevalt	KOV, F, MTÜ- d, ametkonnad
Riskianalüüsi koostamine üleujutuste ja muude võimalike õnnetuste tagajärgede leevendamiseks	järjepidevalt	KOV, F, MTÜ- d, ametkonnad
Kriisiplaani ajakohastamine, kriisiõppuste korraldamine	järjepidevalt	KOV, F, ametkonnad
Mobiiltelefonide jm akuseadmete laadimisjaamade rajamine valla suuremates piirkondades	järjepidevalt	KOV, Ametkonnad, F

Juurdepääsu parandamine uusasumites asuvatele kruntidele (kitsad tupikteed jm)	vastavalt võimalustele	KOV, ametkonnad
Vabatahtliku pääste ja vabatahtliku merepääste tegevuse toetamine	järjepidevalt	KOV
Koostöö politseiga turvalisema elukeskkonna tagamiseks	järjepidevalt	KOV

Tabel 12. Mõõdikud ja soovitud tulemus

Mõõdikud	Tulemus
Vallaelanike rahulolu turvalisusega	Rahuloluküsitluse tulemused
Süütegude (kuriteod, väärteod) arv	Süütegude arvu vähenemine
Operatiivteenuste õigeaegne sündmuskohale jõudmine	Piirkonnas operatiivteenuste osutamise võimekus
Naabrivalvepiirkondade laienemine	Kogukondade turvalisuse kasv
Tuletõrje veevõtukohtad on kaardistatud ja töökorras	Inimelude ja vara päästmise võimekuse kasv
Elanikkonnale on tagatud valmisolek kriisiolukordades	Kogunemiskohtades on tagatud vesi, soojus, info ja toit ehk elanikkonna esmavajadused on kriisiajal täidetud. Evakuatsioonikohtades suudetakse tagada elanikkonna kaitse ja esmavajadused

10. Haldussuutlikkus ja koostöö

10.1 Ülevaade olukorrast

Häädemeeste valla omavalitsuse esinduskoguks on Häädemeeste Vallavolikogu, mille valivad valla hääleõiguslikud elanikud. Omavalitsuse täitevorganiks on Häädemeeste vallavalitsus, mis moodustatakse volikogu poolt. Häädemeeste Vallavolikogus on 19 liiget. Häädemeeste Vallavolikogus on erinevaid valdkondi (majandus- ja eelarve, areng- ja planeering, haridus- ja sotsiaaltöö, kultuur, sport ja noorsootöö, maa- ja külaelu ning revisjon) käsitlevad komisjonid. Häädemeeste vallal on kuusteist vallavalitsuse hallatavat asutust: Häädemeeste Eakate Kodu, Häädemeeste Huvikeskus, Häädemeeste Keskkool, Häädemeeste Lasteaed, Häädemeeste

Muuseum, Häädemeeste Muusikakool, Häädemeeste Raamatukogu, Kabli Lasteaed, Metsapoole Põhikool, Tahkuranna Lasteaed-Algkool, Treimani Rahvamaja, Uulu Kultuuri- ja Spordikeskus, Uulu Lasteaed, Uulu Põhikool, Uulu Raamatukogu ja Võiste Raamatukogu.

Häädemeeste Vallavalitsuse (ametiasutus) kaudu osutatakse elanikele avalikke teenuseid. Vallamaja asub Uulus, teenuskeskus Häädemeeste alevikus.

Elanikud on haldussuutlikkusega Häädemeeste vallas pigem rahul. Küsitluses hinnati rahulolu valla ametnike tööga (pigem rahul 45,45% ja rahul ja väga rahul 13,64%), probleemide lahendamise kiirust (pigem ei ole rahul 34,09% ja pigem rahul 29,55%) ja asjaajamise lihtsust (pigem rahul 27,27% ja rahul 29,55%).

10.2 Haldussuutlikkuse ja koostöö kitsaskohad

- avaliku valitsemise põhimõtted ei ole täiel määral rakendatud
- informatsioon ei jõua kõigi inimesteni
- kõikide kogukonnad (külad) ei ole veel kaasatud koostöösse

10.3 Haldussuutlikkuse ja koostöö arengueesmärk ja ülesanded

Tugev juhtimis- ja koostöövõimekus ning töötajate ameti- ja erialane võimekus. Vallaelanike teenistuses on kompetentne, haldussuutlik ja hooliv ametnikkond. Elanike arv kasvab ning vallaelanikele pakutakse kohapeal kvaliteetsed avalikke teenuseid. Vallavalitsus töötab optimaalse struktuuriga, kus on motiveeritud ja pädevad ametnikud.

Ülesanded

Tõsta avalike teenuste kvaliteeti ja arendada valda igakülgset. Avaliku valitsemise põhimõtete juurutamine.

Avalikud teenused on kvaliteetsed ja operatiivsed. Jätkub avalike teenuste osutamine Uulus vallamajas ja Häädemeeste teenuskeskuses.

Tähtis on vallaelanikele olulise info kättesaadavus nii valla koduleheküljelt kui ka muudest infokanalitest, millest tulenevalt panustatakse vallakodanike informeerimisse erinevate infokanalite kaudu. Olulised on tegevuste läbipaistvus, meeskonnatöö, kogukonna kaasamine, vallaelanike arvamuste kuulamine, vastutustundlikkus.

Koostatakse avatud valitsemise tegevuskava, valla juhtimises keskendutakse avatud valitsemise põhimõtete järgmisele ning võimeka meeskonna ja efektiivse toimimise arendamisele.

Tegutseb aktiivne noortevolikogu.

Aktiivne ja arendav koostöö valla ja kogukondade (külade) vahel, kiire infovahetus, toimuvad regulaarsed külade ümarlauad ja kohtumised vallaelanikega.

Tabel 13. Tegevused haldussuutlikkuse ja koostöö arengueesmärkide saavutamiseks

Tegevused	Aeg	Rahastaja/ vastutaja
Valla elanike teavitamise jätkamine valla ajalehe LIIVIRANNA kaudu, lehe tasuta kojukanne postiteenuse osutaja kaudu	järjepidevalt	KOV
valla töötajate, vallavalitsuse ja volikogu liikmete kompetentsi tõstmine	järjepidevalt	KOV, F
noortevolikogu tegevuse toetamine	järjepidevalt	KOV, F
Infovahetuse tõhustamine – info kodulehel ja voldikul	järjepidevalt	KOV
elektroonilise asjaajamise arendamine	järjepidevalt	KOV
vallavalitsuse teenistujate ja volikogu liikmete kohtumised kogukondadega (külates)	järjepidevalt	KOV
elanike registrisse kandmise populariseerimine	järjepidevalt	KOV
IT-teenuste arendamine töökorralduse optimeerimiseks	järjepidevalt	KOV
avatud valitsemise tegevuskava koostamine	2024	KOV
Infovahetuse parandamine ja koostöö kogukondadega	järjepidevalt	KOV, MTÜ-d
Uulus asuva Häädemeeste vallamaja hoone rekonstrueerimine	vastavalt võimalustele	KOV, ametkonnad F

Tabel 14. Mõõdikud ja soovitud tulemus

Mõõdikud	Tulemus
Elanikkonna rahulolu	Rahuloluküsitluse tulemused
Kogukonna kaasatus valla juhtimisse	Toimiv külade ümarlaud Aktiivsed külade kontaktisikud Aktiivne infovahetus Kogukonnad on kaasatud
Kasvav elanikkond	Elanike arvu kasv
Avatud valitsemise põhimõtted on rakendatud	Koostatud on avatud valitsemise tegevuskava

11. Prioriteetsed investeeringuobjektid

Investeeringu summad on toodud eelarvestrateegias.

Kabli lasteaia hoone lammutamine/uue liginullenergia hoone ehituse jätkamine.

Uulu lasteaia hoone ehitamine Lillepõllu kinnistule.

Uulu Põhikooli ruumipuuduse lahendamine.

Valla teede rekonstrueerimine.

Tänavavalgustusala laiendamine, bussipeatuste valgustamine.

Jalgrattateede ja liikumisradade võrgustiku arendamine, ühisprojektides osalemine.

Vana-Ikla piiripunkti korrastamine ja väljaarendamine.

Kergliiklusteede sildade või tunnelite ehitus.

Häädemeeste Keskkooli staadioni rekonstrueerimine.

Häädemeeste Keskkooli hoone rekonstrueerimise projekt (hoone energiatõhususe parandamine ja rekonstrueerimistööd (hoone soojustamine, ventilatsioon, küttesüsteemi uuendamine, vana võimla söögisaaliks ja olemasolev söögisaal aulaks)).

Häädemeeste Lasteaia hoone energiatõhususe parandamine.

Tahkuranna Lasteaed-Algkooli koolimaja hoone energiatõhususe parandamine.

Üldkasutatavate objektide varustamine pinkide, jäätmekogumise konteinerite ja WC-dega.

Infotahvlite paigaldamine.

Häädemeeste ÜVK arengukava tegevused.

Jäätmejaamade rajamine (Häädemeestele ja Uulu).

Olemasolevate sotsiaaleluruumide renoveerimine. Ruumipuuduse lahendamine erinevatele sihtgruppidele suunatud teenuste osutamiseks ja arendamiseks (teenusmaja).

Veevõtukohtade rajamine.

Häädemeeste vallamaja ja KSK hoone (Pargi tee 1 ja lasteaia hoone Pargi tee 3 rekonstrueerimine (hoonete seinte ja katuse soojustamine ning uus fassaad) II etapp.

Treimani Rahvamaja renoveerimine (hoone soojustamine, majutuskohtade, köögi ja sauna väljaehitamine) koos Treimani supelranna arendusega.

12. Arengukava seire ja muutmise kord

Arengukava muutmine toimub igal aastal ning see eelneb valla järgneva aasta eelarve koostamisele.

Arengukava muutmise käigus koostatakse ülevaade arengukava elluviimise senisest käigust ja aktualiseeritakse valda iseloomustav statistiline materjal. Sealjuures hinnatakse arengustrateegia elluviimise edukust ja saavutusi ning investeringute kavas toodud objekte ja tegevusi. Ülevaade arengukava strateegiliste eesmärkide poole liikumise seisust sisaldub valla majandusaasta aruannetes.

Kõik arengukava muutmissetpanekud esitatakse volikogule. Arengukava muutmiseks loetakse olukorra analüüsi, visiooni ja arengumudelid esitatud strateegia sisulisi muutusi, samuti tegevuskava eesmärkide, ülesannete ja tegevuste muutmist või uute lisamist, mis oluliselt muudavad vallaeelarvet.

Arengukava projekti koostab valitsus ja esitab selle kinnitamiseks volikogule. Kõik valla arengudokumendid (üldplaneering, eelarvestrateegia, arengukava, teehoiukava, valla territooriumi osa arengukava, valla ametiasutuse hallatavate asutuste arengukavad) peavad olema omavahel seotud ning ei tohi olla vastuolus.

Vallavalitsus korraldab avalike arutelude kaudu kõigi huvitatud isikute kaasamise arengukava koostamise protsessi ning tagab kehtestatud arengukava järgimise. Teade arengukava ja selle muutmise eelnõu avalikustamise kohta avaldatakse valla veebilehel.

Arengukava koostamise ja muutmise menetlusreeglid on sätestatud Häädemeeste valla arengukava ja eelarvestrateegia koostamise, muutmise, menetlemise ja kinnitamise korras (<https://www.riigiteataja.ee/akt/401092023036>).